

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Швад тира аз бехирад рӯзгор.

ҲАҶТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№27 (12511)
2 июли
соли 2025

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

▶▶ КАЛОМИ ПЕШВО

Конфронси сатҳи баланд доир ба ҳифзи пиряхҳо, ки чанд рӯз пеш дар пойтахти кишварамон доир гардид, далели возеҳи ин гуфтаҳо мебошад.

Мо имрӯз дар доираи сиёсати «дарҳои кушода» бо ҳамаи кишварҳои ҷаҳон муносибатҳои дӯстона ва мутақобилан судманд барқарор кардаем.

Ҳамдиёрони азиз!

Ҳоло Тоҷикистони мо дар марҳалаи рушди устувор қарор дорад, ки яке аз нишонаҳои возеҳи он бунёди роҳҳои мутобик ба талаботи стандартҳои байналмилалӣ мебошад.

Дар робита ба ин, меҳодам бо ифтихор хотирнишон намоям, ки шоҳроҳҳои нави нақлиётӣ ҳамчун пайвандгари сокинони ҳамаи ҷишаву қанораҳои кишварамон рамзи асосии Ваҳдати миллӣ ба ҳисоб мераванд.

Тасаввур кунед, ки мардуми мо садсолаҳо аз чунин имко-

раф месозад. Боиси сарфарозиву қаноатмандист, ки имрӯз ҳисси худшиносиву ҳудодоҳӣ ва хувияти миллӣ, ифтихор аз Ватани соҳибхитиёру озод, посдоштани мероси таърихиву арзишҳои фарҳангӣ ва дарки маъсулияти шаҳрвандии мардуми тоҷик бамаротиб густаришу таъвият ёфтааст ва ин падидаи неқморо ба ояндаи дурахшони ҷомеаи демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ умеди қавӣ мебахшад.

Мо Рӯзи Ваҳдати миллии имсоларо дар айёме ҷашн мегирем, ки дар саросари мамлакат қору пайқори созандагӣ ба истикболи ҷашни бузургии миллӣ – 35-солагии Истиқлоли давлатии Тоҷикистон босуръат идома дошта, нуруи иқтисодии давлати тоҷикон ва фарҳанги сиёсии миллати тоҷик таҳкимуватсеа ёфта истодааст. Ҳоло мардуми кишварамон амиқан дарк кардаанд, ки Истиқлоли давлатиро

ВАҲДАТИ МИЛЛӢ – РАМЗИ СУЛҲУ ОРОМӢ ВА СУБОТИ СИЁСӢ

Суханронии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ифтихори 28-солагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ

27.06.2025, шаҳри Хоруғ

Ҳамватанони гиромӣ!

Бо эҳсоси ифтихор ва арҷгузори амиқ ба арзишҳои муқаддаси сулҳу оромӣ ва суботи комили сиёсӣ дар Тоҷикистони маҳбубамон қуллӣ мардуми шарифи кишвар ва ҳамаи шумо – ҳозирини арҷмандро ба ифтихори Рӯзи Ваҳдати миллӣ самимона табрик мегӯям.

Ин санаи муҳим, ки мо ба он маҳз ба шарофати ақлу хирад ва иродаи қавии мардуми сарбаланди мамлакат расидем, огози марҳалаи нав дар таърихи давлатдорӣ мо гардид.

Ваҳдати миллӣ барои мо на танҳо рамзи сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ, балки омилҳои асосии рушди устувори ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат мебошад.

Дар шароити мураккаби ҷаҳони имрӯза, ки таҳдиду ҳатарҳои гуногун, буҳронҳои геополитикӣ ва дигар раванҳои пенида ҳосил он мебошанд, нигоҳи доштани фазои сулҳу субот ва таҳкими Ваҳдати миллӣ вазифаи муқаддаси ҳар фарди бедордору ватандӯст ба ҳисоб меравад.

Миллати фарҳангиву тамаддунсози тоҷик аз огози таърихи ташаккули худ пуштибону тарғибгари фарҳанги сулҳу ва оӣини сулҳуфари буд.

Ҳанӯз 2500 сол пеш шоҳаншоҳи бузургии ориёӣ – Қуруши Кабир дар эълонияи худ, ки ҳамчун аввалин эълонияи ҳуқуқи башар дар ҷаҳон шинохта шудааст, сулҳро аз ҷумлаи арзишҳои олидарачае шуморидааст, ки амнияти башарро таъмин мекунад.

Мо, ки ворисони мероси ҷовидонаи ниёгони некноми худ мебошем, ҳанӯз беш аз сӣ сол қабл фаъолияти шабонарӯзиро ба хотири қатъи ҷанги таҳмилии

шаҳрвандӣ ва таъмин намудани сулҳу оғоз кардем. Зеро барои мо ҳифзи Истиқлоли давлатӣ, якпорчагии Ватан, наҷоти миллат аз парокандагӣ ва ҳифзи давлат аз ҳатари нестшавӣ масъалаи муҳимтарин ва ҳаёти ба шумор мерафт.

Тавре ки ҳамватанони қалонсол ва миёнсолӣ мо дар хотир доранд, дар он айёми даҳшатноку пурфочиа қариб як миллион нафар ҳамватанони мо аз тарси ҷони худ ва аҳли оилашон ба кишварҳои дигар гуреза шуданд. Яъне, ҳатари пароканда гардидани миллати тоҷик ва вобаста ба ин, аз харитаи сиёсии ҷаҳон нестшудани давлати тозаистиклоли тоҷикон ба воқеияти талхӣ рӯз табдил ёфта буд.

Мо ба майлу ирода ва дастгириву пуштибонии мардумамон ва ба хотири аз ноумедиву оворегӣ наҷот додани онҳо дар як муддати кӯтоҳ қариб як миллион нафар ҳамватанонамонро ба Ватан ва маҳалли зисташон баргардонидем.

Ин қорро мо барои он анҷом додем, ки миллати мо, мардуми мо дар ба дари дигарон сарсонувора ва дастнигару бечора нагарданд, сарҷам шаванд, ваҳдат кунанд, давлати соҳибистиклол, Ватани азизи худ – Тоҷикистон ва хонаву қононаи хешро обод созанд.

Агар мо ба ин масъала аз диди имрӯз назар андозем, аҳамияти қорҳои он рӯзҳо анҷомдодамонро боз ҳам бехтару равшан мебинем. Яъне, агар мо ин қорро анҷом намедодем, тасаввур карда метавонед, ки ҳолу аҳвали миллати мо ва мардуми дар кишварҳои дигар паноҳбурдаи мо чӣ мешуд?

Фикр мекунам, ки шарҳи

минбаъдаи ин мавзӯ, бо дарназардошти раванҳое, ки мо ҳоло дар ҷаҳон мушоҳида мекунем, ҳочат надорад.

Маҳз барои ҳамин мо ҳамеша ҷонибдори ҳалли мусолимотомез, яъне, бо роҳи ошошта ҳаллу фасл гардидани ҳар гуна муҳолифату низоъҳо дар ҷаҳон ҳастем, зеро ҷавҳари фарҳанги миллати бостонии моро сулҳу ошош ва инсондӯстӣ ташкил медиҳад.

Ҳамдиёрони азиз!

Дар заминаи Ваҳдати миллӣ барқарор гардидани амнияти субот ба мо имкон дод, ки барномаҳои муҳими рушди иқтисодиву иҷтимоиро амалӣ намуда, дар ҷодаи татбиқи ҳадафҳои стратегиямон қадамҳои устувор гузорем.

Ба шарофати сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ, Ваҳдати миллӣ ва тадбирҳои андешидани Ҳукумати мамлакат имрӯз сатҳи сифати зиндагии мардумамон пайваста боло меравад ва шаҳрвандони Тоҷикистон ба хотири фардон ободи Ватан ва ояндаи дурахшони фарзандону набараҳои худ ба захираи созандаву ободгарона машғуланд.

Ҳоло Ҳукумат ва мардуми кишвар тамоми саъю талош ва захираву имкониятҳои худро ба хотири амалисозии ҳадафҳои стратегияи миллӣ сафарбар кардаанд.

Ҳамчунин, бояд гуфт, ки ба шарофати Ваҳдати миллӣ ва суботи сиёсӣ обрӯи Тоҷикистони соҳибистиклол дар арсаи байналмилалӣ рӯз ба рӯз боло меравад.

Ҷомеаи ҷаҳонӣ имрӯз Тоҷикистонро ҳамчун кишвари дар ҳалли масъалаҳои глобалии сайёра пешсаф мешиносад, эътироф мекунад ва ташаббусҳои онро дастгириву амалӣ месозад.

ниятҳои мусоиди рафтуомад маҳрум буданд, ки чунин ҳолат, албатта, ба мафкураву руҳияи одамон, ба ҳисси наздикии онҳо ва ҳамдигарфаҳмӣ дар ҷомеа бетаъсир намоенд.

Мо имрӯз ифтихор мекунем, ки аз баракати Истиқлоли давлатӣ ва сулҳу суботи қомил тавонистем Тоҷикистони сепорҷаро ба қаламрави воҳид табдил диҳем.

Бунёди шоҳроҳҳои замонавӣ, аз ҷумла, тавассути ҳудуди Вилояти Мухтори Қӯҳистони Бадахшон, ки ду рӯз пеш як қитъаи асосӣ ва бисёр муҳими онро дар ҳудуди ноҳияҳои Дарвозу Ванҷ ифтитоҳ намудем, ҳоло Тоҷикистонро ба кишвари транзитӣ табдил додааст.

Бо огози рафтуомад тавассути ин роҳ, яъне, шоҳроҳи Қалъа-аиҳумб – Ванҷ – сарҳади Рӯшон, ки пештар 4-5 соатро дар бар мегирифт, имрӯз ин масирро дар фосилаи якуним соат тай қардан мумкин аст.

Ин омил, яъне, роҳҳои замонавӣ яке аз шартҳои муҳимтарини рушди муназзаму устувори кишвар ва боз ҳам бехтар гардидани сатҳи неқуаҳволии мардуми мамлакат, аз ҷумла, сокинони Вилояти Мухтори Қӯҳистони Бадахшон мебошад.

Ду рӯз пеш, ҳамчунин, Неругоҳи барқи обии «Себзор» дар ноҳияи Роштқалъа бо тавоноии 11 мегаватт, ки бо харҷи беш аз 700 миллион сомонӣ бунёд гардидааст, ба фаъолият оғоз намуд.

Неругоҳи мазкур иқтидори энергетикӣ вилоятро 25 фоиз афзоиш дода, маҳдудияти интиқоли нуруи барқро дар соатҳои сарборӣ барои аҳоли ва қорхонаҳои саноатӣ барта-

танҳо бо захираи ақлонаву созанда, тафакқури пешрафтаву ҷаҳонбинии муосир, эҳсоси гарми ватандӯстӣ ва маъсулияти баланди шаҳрвандӣ метавон таъвият бахшид.

Дар шароити ҳозира ҳар як фарди ҳудодоҳи мамлакатро зарур аст, ки барои дар руҳияи ватандӯстиву ватанпарварӣ ва расидан ба қадри истиклолу озодӣ, сулҳу субот ва Ваҳдати миллӣ тарбия қардани фарзандони худ, яъне, наврасону ҷавонон саъю талош варзад. Мо бояд наслҳоро тарбия намоем, ки ояндаи давлати миллатро ба дӯш гирифта, амнияти субот ва ободиву пешрафти Ватани маҳбубамонро таъмин карда тавонанд ва қору фаъолияти падарони шуҳратманди худ – Садриддин Айний, Бобочон Ғафуров, Шириншо Шохтемор, Нусратулло Махсум ва садҳо бузургону фарзонаҳои дигарро бо садоқат ба миллат ва давлати хеш идома бахшанд.

Бо умеди ояндаи боз ҳам ободи Тоҷикистони маҳбубамон бори дигар қуллӣ ҳамватанони азиз, сокинони Вилояти Мухтори Қӯҳистони Бадахшон ва шумо – ҳозирини арҷмандро ба ифтихори Рӯзи Ваҳдати миллӣ самимона табрик гуфта, ба ҳар яки шумо саломативу иқболи баланд, ҳонаи обод, барору муваффақият ва ба Тоҷикистони азизамон оромиву субот ва ваҳдати ҷовидонӣ орзу менамоем.

Бигзор, ваҳдату ягонагӣ дар сарзамини аҷдодиамон ҳамеша равшангари роҳи мардуми шарифи тоҷик ба сӯи ободиву созандагӣ ва пешрафту таракқиёт бошад.

Ҷашни ваҳдату ҳамбастагӣ муборак, ҳамватанони азиз!

▶▶ СОЗАНДАГҢ

Ба истиқболи ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатӣ дар ноҳияи Спитамен 543 иншоот мавриди истифода қарор гирифт.

СОЗАНДАГӢ

25 июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар идомаи сафари корӣ дар ноҳияи Ванҷ Парки саноатии ноҳияро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Парки саноатӣ дар Ванҷ

Парки саноатӣ дар масоҳати умумии 788 метри мураббаъ доман густурда, дар мачмуъ, 6 корхонаи хурди истеҳсолиро дар бар мегирад, ки фаъолияти он ба истеҳсоли макарон, бандубасти маҳсулоти лӯбиғӣ, коркарди равгани чормағз, коркард ва бандубасти меваи хушк, истеҳсоли собун ва дару тирезаҳои пластикӣ равона шудааст.

Сарвари давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон нахуст аз сеҳи истеҳсоли макарон ва бандубасти маҳсулоти лӯбиғӣ дидан карда, бо чараёни кор дар ин хати истеҳсоли шинос шуданд.

Коргоҳи мазкур дар до-

ираи татбиқи ҳадафи чоруми миллӣ – саноатикунони босуръати кишвар рӯи даст гирифта шуда, дар он техникаю технологияҳои насли нав васлу насб гардидаанд. Таҷҳизоти коргоҳ истеҳсоли ширкатҳои бонуфузи ҷаҳонӣ буда, нуруи барқро кам истифода мекунанд. Дар коргоҳи коркарди равгани чормағз ва меваи хушк низ истеҳсоли маҳсулот бо истифода аз усулҳои муосир роҳандозӣ шуда, дар он 6 нафар бо кор таъмин гардидаанд. Коргарон пеш аз оғози фаъолият аз курсҳои бозомӯзӣ гузаштаанд. Сеҳҳои истеҳсоли собун ва дару тирезаҳои пластикӣ қисми дигари Парки

саноатино ташкил медиҳад, ки дар он мутахассисони касбӣ ба кор ҷалб шудаанд.

Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни бозид аз корҳои сомонӣ ва ташкили ҷунин корхонаҳо изҳори қаноатмандӣ карда, ба масъулин барои баланд бардоштани иқтидори истеҳсоли ва зиёд намудани ҷойҳои нави корӣ дастуру супоришҳои мушаххас доданд.

Баробари ба фаъолият пардохтани Парки саноатӣ, дар мачмуъ, 36 сокини маҳалӣ бо кор таъмин мешаванд.

Қобил ба зикр аст, ки ноҳияи Ванҷ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон аз минтақаҳои аграрӣ ба ҳисоб рафта, дар истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ мавқеи назаррас дорад. Ашӯи хоми дар корхонаҳои Парки саноатӣ мавриди коркард қарор гирифта аз хоҷаҳои деҳқонии маҳаллӣ дастрас карда мешаванд.

Дар назар аст, ки дар баробари таъмини бозори дохилӣ, ҳамчунин, маҳсулоти Парки саноатӣ ба хориҷа низ содирот карда шавад.

Роҳбари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба коргарон барои ҳамоҳангӣ дар татбиқи ҳадафҳои Ҷумҳурии кишвар изҳори сипос намуда, ин амалро намунаи ибрат арзёбӣ карданд. Дар навбати худ, масъулини Парки саноатӣ ба Сарвари давлат барои дастгирии бахши хусусӣ ва таъмини имконоти хуби фаъолият миннатдорӣ намуданд.

26 июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маркази ноҳияи Рӯшон аз рӯи пайкараи асосгузори аввалин давлати тоҷикон – Шоҳ Исмоили Сомонӣ пардабардорӣ намуданд.

ПАЙКАРАИ ШОҲ ИСМОИЛИ СОМОНӢ ВА МАЙДОНИ МУҚАДДАСОТИ МИЛЛӢ ДАР РӢШОН

Иншооти мазкур бо маблағгузори Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва ноҳияи Рӯшон дар масоҳати умумии 1000 метри мураббаъ бунёд шудааст.

Тадбири мазкур дар доираи омодагӣ ба истиқболи сазовор аз ҷашни бузургу муқаддаси миллӣ – 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардид.

Баландии пайкараи Шоҳ Исмоили Сомонӣ 7 метр ва зерпои он 5 метр буда, дар майдон 4 тандиси китобҳои Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, асарҳои беэволи «Шоҳнома», «Тоҷикон», Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аксҳои Қаҳрамонҳои Тоҷикистон гузошта шудааст.

Қомат афростани мучассамаи бунёдгузори давлати тоҷикон Исмоили Сомонӣ дар маркази ноҳияи Рӯшон ба майдони муқаддасоти миллӣ ҳусни дигар зам намуда, шаҳодати ҳифзу нигоҳдории арзишҳои миллӣ ва эҳтиром ба гузаштагон аст.

Зимни шиносӣ Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба корҳои анҷомёфта баҳои баланд дода, бунёди пайкара дар шафати Парчам ва Нишони давлатиро дар самти қадриҳои шахсиятҳои таърихӣ миллати тоҷик нек арзёбӣ намуданд. Таъкид карда шуд, ки Майдони Муқаддасоти миллӣ яке аз маконҳои асо-

сии баргузори ҷашну ҷорабиниҳои давлатию миллӣ ба ҳисоб рафта, ҳамчунин, дар он барои истироҳату фароғати сокинон имконоти мусоид фароҳам гардидааст. Ба масъалаи сабззор ва гулпӯш намудани атрофи иншооти тозабунёд таваҷҷуҳ зоҳир гардида, ҳудуди он бо гулҳои рангоранг ва дарахтони ороишно сояфкан оро дода шудааст, ки ба ҳусни гулгашт таровати тоза зам менамояд. Бо дарназардошти талаботи меъморию шаҳрсозӣ тамоми роҳраву гузаргоҳҳои дохилу атрофи назди пайкараи Исмоили Сомонӣ сафолақпӯш ва ҷароғон карда шудааст.

ҒАМҲОРӢ

Мулоқот бо ятимон ва кӯдакони имконияташон маҳдуд

25 июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ноҳияи Дарвоз бо 100 ятим ва кӯдаки имконияташон маҳдуд аз ноҳияҳои Ванҷу Дарвоз мулоқот намуда, ба онҳо тухфаҳо тақдим намуданд.

Тавре таъкид гардид, ҳифзи иҷтимоии аҳоли аз самтҳои афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат ба ҳисоб меравад ва Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рушди устувори он ва таъмини зиндагии хубтару бехтари ин кишри осебпазирӣ ҷомеа тадбирҳои саривақтӣ амалӣ менамояд.

Зимни мулоқот ба ятимону нафарони дорои имконияти маҳдуд дастархони пурнозу неъмат ораста шуда, ба онҳо сару либос, кумаки молиявӣ ва шириниҳо тақдим карда шуд.

Вохӯриҳои пайваста бо ятимони кул ва шахсони имконияташон маҳдуд собит менамоянд, ки онҳо ҳамеша зери таваҷҷуҳ, ғамхорӣ ва дастгирии доимии Пешвои миллат қарор доранд. Ёдовар бояд шуд, ки бо мақсади бехтар намудани шароити иҷтимоии ятимону маъюбон дар кишвар концепсия, стратегия ва барномаҳои давлатии соҳавӣ қабул шуда, мавриди татбиқ қарор доранд ва барои марҳила ба марҳила муқаррар гардидани имтиёзҳо ва расонидани кумақҳои иҷтимоӣ ба ятимону маъюбон заминаи мусоид фароҳам оварда мешаванд.

Зимни суҳбати самимӣ бо ин кишри осебпазирӣ ҷомеа Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ

Раҳмон таъкид намуданд, ки Ҷумҳурии кишвар сарпарастии ятимонро ба дӯши худ гирифтааст ва то ба ҳаёти мустақилона қадам ниҳоданашон барои таълиму тарбияи хуб ва ба камол расидани онҳо ҳама шароитро муҳайё месозад.

Бо талошҳои пайвастаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти бехтар гардонидани сатҳи сифати зиндагии маъюбон дар кишвар марказҳои тиббӣю иҷтимоӣ фаъолият менамоянд, ки хизматрасониҳои онҳо дар пешравии зехнӣ, ҷисмонӣ, эҳсосотӣ ва фарҳангии шахсони имконияташон маҳдуд мусоидат намуда, ба таври шоиста ҳуқуқи онҳоро ба тандурустӣ, таҳсил, рушд ва тарбия таъмин мекунад.

Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо ятимону маъюбони ноҳияҳои Ванҷу Дарвоз суҳбати самимӣ ораста изҳор доштанд, ки онҳо ҳеҷ гоҳ ҳудро бесаробон ҳис накарда, бо истифода аз шароити имкониятҳои мавҷуда илму дониш, кор бо технология, забонҳои хориҷӣ ва касбу ҳунар омӯзанд, то дар оянда барои халқу ватани худ хизмат намуда, сазовори зиндагии шоиста гарданд.

Мулоқоти самимии имрӯзро ин кишри ҷомеа натиҷаи ғамхорӣ ва дастгириҳои пайвастаи Ҷумҳурии кишвар маънидод карда, таъкидҳои падаронаи Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмонро бо орзуи нақшаҳои худ пайванд сохтанд.

26-уми июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ноҳияи Роштқалъа бо 100 нафар ятиму шахсони дорои имконияти маҳдуд то 18-солаи ноҳияҳои Мурғоб, Ишқошим ва Роштқалъа суҳбати самимӣ анҷом доданд.

Дар доираи сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва идомаи ғамхориҳо нисбат ба ятимон аз ҷониби Пешвои миллат ба 100 нафар мачмуи сару либос, маводи конселярий, ширинӣ ва дигар ҳадияҳо тақдим карда шуд.

Пешвои миллат таъкид намуданд, ки дастгирии ятимону бепарасторон ва нафарони дорои имконияти маҳдуд дар меҳвари сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дошта, ҳамеша ба онҳо кумақҳои моддӣю маънавӣ расонда мешавад.

Марҳала ба марҳала таҳким бахшидани фаъолияти муассисаҳои таълимӣ барои ятимону бепарасторон имкон дод, ки сифати нигоҳубин ва таълиму тарбияи онҳо бехтар гардида, кӯдакону нафарони бо амри тақдир бесаробонмонда тахти ғамхорӣю Давлату Ҷумҳурии кишвар қарор дода мешаванд, то ин ки дар оянда ҳамчун шахсони комилҳуқуқи ҷомеа ба камол расанд. Аз ҷеҳраи ҳар як кӯдак баръало эҳсос мегардид,

ки суҳбату вохӯрии имрӯзро бесаброна интизор буданд, зеро ба андешаи онҳо суҳанҳои падаронаи Сарвари давлат ба зиндагии онҳо умеди тоза мебахшад.

Ҳоло дар ноҳияи Роштқалъа наздики 40 ятим ва нафарони дорои имконияти маҳдуд ба қайд гирифта шудаанд, ки ҳамаи онҳо тахти таваҷҷуҳу ғамхориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд.

Дар ноҳияи Роштқалъа барои ба таълиму тарбия фаро гирифтани онҳо 1 мактаб-интернати наздимақтабӣ мавҷуд буда, дар он ятимону маъюбон ва аз оилаҳои камбизоат нигоҳубин ва ба таълиму тарбия фаро гирифта мешаванд.

Бунёду навозии мактаб-интернатҳо ва фароҳам овардани шароити замонавӣю зисту таҳсил барои ятимону бепарасторон намунаи олии дастгириҳои доимии Роҳбарияти олии Ҷумҳурии кишвар дониста мешавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни вохӯрӣ бо ин кишри ҷомеа барои аз худ намудани илмҳои муосир, омӯзиши забонҳои хориҷӣ, иштироки фаъолони дар озмунҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ ва олимпиадахоро, ки дар ҷумҳурии роҳандозӣ гардиданд, муҳим маънидод намуда, ба масъулони дар самти дурӯст ба камол расондани онҳо дастуру тавсияҳо доданд.

БҲҶДҚОРҲ

Иншооти мазкур дар маркази ноҳия ва деҳаҳои Дерушон, Дерзуд ва Висав ҷойгир буда, ҳамаи онҳо дар муҳлати кӯтоҳ ва бо сифати баланд бунёд шудаанд.

Зимни муаррифӣ ба Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ дода шуд, ки муассисаҳои мазкур бо дарназардошти зиёд гардидани талабот, дар деҳаҳои бунёд гардидааст, ки воқеан мардуми ин минтақаҳо ба он эҳтиҷ доштанд.

Иқдоми мазкур дар доираи дастури супоришҳои Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, бобати ба зиннаи аввали таҳсилот фаро гирифтани кӯдакон рӯи даст гирифта шуда, ҳамаи иншооти соҳаи маориф бо дарназардошти талаботи замони муосир сохта шудааст.

Кӯдакистони деҳаи Дерушон аз ду ошёна иборат буда, барои 70 кӯдак дар 4 гурӯҳ пешбинӣ шудааст. Масоҳати умумии бино 708 метри мураббаъро ташкил дода, дар он барои гузаронидани машғулиятҳо тамоми имкониятҳо муҳайё гардидааст. Бояд гуфт, ки баъди ба истифода додани кӯдакистон наврастони ду деҳаи дурдасти ноҳияи Рӯшон – Ванд ва Дерушон ба таълими томактабӣ фаро гирифта мешаванд.

Кӯдакистони навбунёди деҳаи Дерзуд барои 60 кӯдак дар 3 гурӯҳ пешбинӣ шуда, тамоми синфхонаҳои дарсӣ бо лавозимот ва ағзиятҳои соҳавӣ таъмин гардидааст. Дастрасӣ ба адабиёти бачагона ва дигар зарурияти таълим аз масъалаҳои дигар аст, ки пурра ҳал гардида, муассисаҳои навбунёд бо онҳо таъмин шудаанд. Ин муассиса барои кӯдакони деҳаҳои Дерзуд ва Барзуд пешбинӣ шуда, дар он 10 нафар бо кори доимӣ таъмин шудаанд.

Муассисаи таҳсилоти томактабии тозабунёд дар деҳаи Висав низ дар

26 июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба таври ғосилавӣ ба ғайолияти 4 муассисаи таҳсилоти томактабӣ дар ноҳияи Рӯшон ва 2 кӯдакистони дигар дар ноҳияи Мурғоб оғози расмӣ бахшидад.

Муассисаҳои томактабӣ дар ноҳияҳои Рӯшон ва Мурғоб

доираи нақшаи чорабиниҳо бахшида ба истиқболи ҷашни бузургии миллий – 35-солагии Истиқлоли давлатӣ бунёд шуда, дар он 50 кӯдак ба таълим фаро гирифта хоҳанд шуд.

Муассисаи таълимии томактабии «Лола» барои кӯдакон ва наврастони дар Ҷамоати деҳоти Ҷоҷо Бердибаевӣ ноҳияи Мурғоб ҷойгир буда, бо шароити наву замонавӣ бо маблағи умумии 452 ҳазор сомонӣ бо сифати баланд

ва мутобиқ ба талаботи замони муосир сохта шуда, барои 40 кӯдаки ин деҳаи дурдаст пешбинӣ гардидааст. Иттилоъ дода шуд, ки дар деҳаи мазкур зиёда аз 1600 нафар аҳоли зиндагӣ мекунанд ва акнун бе мушкилӣ фарзандони онҳо ба таълиму тарбияи томактабӣ фаро гирифта мешаванд. Сокинон бунёди ин муассиса ро самаранг бахшида ба бунёди кӯдакистони Президентӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон,

мухтарам Эмомалӣ арзёбӣ намуда, бо қаноатмандӣ миннатдорӣ хешро ба Пешвои миллат изҳор доштанд.

Муассисаи таълимии томактабии «Афсона» бошад, барои 40 нафар кӯдаку навраст дар деҳаи Сарғумбеи ноҳияи Мурғоб сохта шудааст. Ин муассисаи томактабӣ бо малағгузории Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Мурғоб ва саҳми сокинони маҳаллӣ бо маблағи умумии 460 ҳазор сомонӣ бунёд шудааст. Тавре зикр гардид, бунёди чунин иншоот барои тарбияи насли навраст дар руҳияи худшиносӣ худогоҳӣ ва ҳисси баланди ватандӯстӣ заминаи мусоид фароҳам меорад.

Ҷамҷунин, ба тарбияти ғирандагонии ин муассисаҳо тухфаҳои Президентӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки аз сару либос иборат буд, аз ҷониби намоёндогони Ҳукумати кишвар тақдим карда шуд. Зимни шиносӣ аз шароити фароҳамшуда дар муассисаҳои томактабӣ Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сифати корҳо баҳои баланд дода, иқдоми сохибкоронро намунаи ибрат хонданд.

Пешвои миллат иброд доштанд, ки саҳм гузоштан дар ободии диёр яке аз ҳислатҳои ҳамидаи инсонӣ ба шумор рафта, аз ҳар як шаҳрванд масъулияти баландро талаб менамояд. Қобили зикр аст, ки баъди ифтитоҳи 4 иншооти соҳаи маориф дар самти ҷалби кӯдакон ба зинаи аввали таҳсилот дар ноҳияи Рӯшон, 230 ҷой барои фарогирии наврастони муҳайё гардида, наздики 30 нафар бо кори доимӣ таъмин шуданд. Дар ноҳия ҳамаи гуна корҳои созандагӣ идора дошта, то ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бунёди боз якчанд муассисаи томактабӣ дар назар дошта шудааст.

Рушди саноат дар Роштқалъа

26-уми июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ноҳияи Роштқалъа Парки технологияи иборат аз 6 коргоҳи истеҳсоли ва нуқтаи хизматрасониро мавриди истифода қарор доданд.

Парки технологӣ дар масоҳати умумии 930 метри мураббаъ сохта шуда, арзиши лоиҳавии он зиёда аз 1 миллион сомониро ташкил медиҳад.

Иншоот дар доираи дастури супоришҳои Пешвои миллат барои амалишавии ҳадафи ҷоруми стратегӣ – саноатикунони босуръати кишвар бунёд гардидааст.

Парки технологӣ, дар маҷмуъ, аз 6 коргоҳи истеҳсоли, аз ҷумла, коргоҳи истеҳсоли тирезаҳои пластикӣ, коркарди меваҳои сабзавоти хушк ва бандубаст, коргоҳи таъбу нашр ва маҳсулоти полиграфӣ, коркард ва бандубастии маҳсулоти кишоварзӣ, қаннодӣ ва истеҳсоли маҳсулоти бетонӣ иборат мебошад.

Президенти кишвар, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Парки технологӣ нахуст аз корхонаи коркарди меваҳои сабзавоти хушк ва бандубаст дидан намуданд.

Иқтидори солонаи корхона 10 тонна меваи хушкро ташкил медиҳад. Маҳсулоти он бештар аз зардолу, себ ва

хуҷ бо иловаи дигар намуди меваҳои сабзавоти хушк коркард ва омода карда мешавад.

Тибқи иттилоии масъулони маҳсулоти корхона рақобатпазир буда, тахти бренди Кӯҳмева ва бо бандубастии зебо ба бозорҳои вилоят ва дигар минтақаҳои кишвар бароварда мешавад.

Талқони себ ва хокаи хуҷ аз самти дигари истеҳсоли коргоҳи мазкур ба ҳисоб меравад, ки онро дар омода кардани қаннодҳои истифода мебаранд. Ашӯи хом барои истеҳсоли маҳсулоти корхона пурра аз дохили ноҳия таъмин карда мешавад.

Муҷаҳҳазсозии корхона бо 5 навъи таҷҳизоти муосир аз Ҷумҳурии Мардумии Чин сурат гирифта, дар он 4 сокини маҳаллӣ бо кори доимӣ таъмин гардид. Дар ҳамаи ҷо Рӯхбари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, ҷамҷунин, коргоҳи таъбу нашр ва маҳсулоти полиграфии Парки технологиро мавриди истифода қарор доданд.

Корхона бо муосиртарин технологияи муҷаҳҳаз буда, ғайолияти он ба рангу бори лавҳаҳо ва шиору оғзаҳои табииётӣ, маҷаллаву рӯзномаҳо, китобу маводи ҷопӣ равона гардидааст.

Пас аз ба истифода додани корхонаи мазкур мушкили

таъбу нашр, алалхусус, шиору оғзаҳо дар шакли услубӣ зебо, дар ҳудуди ноҳия ва шаҳри ноҳияҳои вилоят ба маротиб осон мегардад.

Дар ин коргоҳ низ 4 сокини маҳаллӣ бо кори доимӣ таъмин шуд.

Президенти кишвар, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, ҷамҷунин, дар ин мавзӯ ба ғайолияти корхонаи коркард ва бандубастии маҳсулоти кишоварзӣ расман оғоз бахшидад.

Самти асосии ғайолияти коргоҳи истеҳсоли маҳсулоти гуногуни кишоварзӣ, навъи босифати орди мушунг, боқило, талқони гандум, гандумбирён, курути нармак, чормағзи қуфта ва нони чормағзӣ мебошад.

Коргоҳи мазкур имкон дорад, дар як сол зиёда аз 70 ҳазор бастаи талқон аз гандум ва мушунг истеҳсол намояд.

Дар дохили корхона осеби барқӣ ғайолият менамояд, ки дар як соат метавонад 500 кило гандумро бо сифати баланд орд намоянд.

Маҳсулоти корхона барои пешгирӣ аз касалиҳои ғафшавии хун, диабетӣ қанд, фишорбаландӣ ва камвазнии мусоидат мекунанд. Дар ин коргоҳ 6 нафар соҳиби кор шуд.

Пешвои миллат, мухтарам

Эмомалӣ Раҳмон, инчунин, дар Парки технологияи ноҳияи Роштқалъа корхонаи коркарди меваҳои сабзавот ва қаннодиро ба истифода доданд.

Корхона аз ду коргоҳ иборат аст, ки дар онҳо 8 сокини маҳаллӣ бо кор таъмин гардидаанд.

Корхонаи мазкур ба коркарди меваҳои сабзавоти маҳаллии консервашуда, аз ҷумла, помидор, бодиринг ва қаламфури булғорӣ машғул аст. Иқтидори истеҳсоли корхона дар як сол зиёда аз 80 ҳазор консерваи маҳсулоти табиӣ маҳаллӣ мебошад. Пештар масъулини коргоҳи ҷунин қорро дар шароити хона анҷом медоданд. Акнун бо ворид гардидани дастгоҳи таҷҳизоти муосир коркарди меваҳои сабзавот ба маротиб осон ва истеҳсол зиёд гардид.

Ҷамҷамон, дар коргоҳи қаннодӣ номгӯи зиёди ширинҳои омода карда шуда, пешниҳоди меҳмонону сайёҳон мегардад. Дар ин коргоҳ ҷой бо тамби гуногуни меваҳои омода карда мешавад.

Ин ширинҳои аз ҷиҳати экологӣ тоза буда, бе иловаи қанд ва маводи кимӣ истеҳсол мегардад. Дар оянда сохибкору Умеда Донаёрова нақша дорад, ки бандубастии меваҳои роҳи монад.

Ҷамҷамон, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ин мавзӯи коргоҳи истеҳсоли дару тирезаи пластикиро мавриди истифода

қарор доданд.

Дар коргоҳи вобаста ба дархост ва талаботи муштариён намудҳои гуногуни тиреза истеҳсол карда мешавад. Дар корхона дастгоҳҳои васлкунӣ, ҷенкунӣ ва олотӣ буранда насб гардида, барои босифати истеҳсол намудани маҳсулот замина мегузорад.

Корхонаи мазкур бо иқдоми сохибкору ватандӯст Манучеҳр Силтолиев сохта шуда, иқтидори солонаи он дар сол 1500 тиреза мебошад. Маҳсулоти хоми корхона аз шаҳри Хоруғ ворид шуда, дар он 4 нафар сокини маҳаллӣ бо кори доимӣ таъмин гардид.

Дар ҳамаи ҷо Президентӣ кишвар, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон корхонаи маҳсулоти бетониро ифтитоҳ намуданд.

Дар корхонаи мазкур маҳсулоти гуногуни ороишӣ аз санг омода карда мешавад. То кунун дар ноҳия чунин корхона мавҷуд набуд. Ашӯи хом аз ҳудуди ноҳия дастрас гардида, вобаста ба талаботи маҳсулоти ороишӣ аз санг истеҳсол мегардад.

Зимни шиносӣ Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон аз Парки технологияи ноҳияи Роштқалъа ба масъулони ва мутахассисон барои бо сифати баланд истеҳсол намудани маҳсулот дастури тавсияҳо доданд.

Ҳоло дар ноҳияи Роштқалъа 17 корхонаи хурду бузургии саноатӣ бо зиёда аз 100 ҷойи кори доимӣ ғайолият менамоянд.

Дар вилояти Суғд соли равон беш аз 75 ҳазор кӯдаку навраст ба истироҳат фаро гирифта мешаванд.

►► БУНЁДҚОРИ

26 июн аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои бунёди як неругоҳи офтобӣ дар ноҳияи Шугнон, муассисаи таълимӣ дар ноҳияи Роштқалъа санги асос гузошта шуда, 3 муассисаи таҳсилоти томактабӣ дар ноҳияҳои Роштқалъа ва Ишкошим ба таври фосилавӣ ба истифода дода шуд.

Ба истифода додани кӯдакистонҳо ва огози сохтмони неругоҳи офтобӣ

Инчунин, дар ҳамин рӯз лоиҳаи неругоҳи офтобии Рож, ки дар Ҷамоати деҳоти Сучони ноҳияи Шугнон сохта мешавад, муаррифӣ гардид. Иншооти энергетикӣ бо иқтидори 3 мегаватт бо ҷалби сармояи хориҷӣ сохта мешавад.

Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон масъулини дахлдори соҳа ва коргарону мутахассисонро барои истифодаи пурраи имкониятҳои табиӣ, иҷрои саривақтии нахшаҳои пешбинишуда ва баланд бардоштани иқтидори истеҳсолии соҳаи энергетика вазифадор намуданд.

Ҷамчунин, дар ҳамин рӯз Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сохтмони бинои муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №18 огоз бахшиданд. Муассисаи таълимӣ барои фарзандони сокинони деҳаҳои Даштак ва Ҷангали ноҳияи Роштқалъа сохта мешавад. Иншооти соҳаи маориф аз ду ошёна иборат буда, барои 240 ҷойи нишаст пешбинӣ шудааст.

Бо иштироки Роҳбари дав-

лат 3 кӯдакистон дар ноҳияҳои Роштқалъа ва Ишкошим ба таври фосилавӣ ба истифода дода шуд.

Муассисаи томактабии №2 дар деҳаи Бодом ва муассисаи томактабии №3 дар деҳаи Ричезд мавриди истифода қарор гирифт. Ҳарду муассисаи таълимии томактабӣ дар ноҳияи Роштқалъа барои 60 таълимгиранда пешбинӣ шудааст.

Инчунин, дар деҳаи Даршайи деҳоти Ваҳони ноҳияи Ишкошим муассисаи томактабӣ барои 35 кӯдак ба истифода дода шуд. Имкон пайдо шуд, ки кӯдакони ин деҳаи дурдаст дар шароити ҷавобгӯ ба талабот ба таълими томактабӣ фаро гирифта шаванд. Ҷамчунин, иттилоъ дода шуд, ки ҳоло сохтмони бинои дуошёнаи кӯдакистон барои 150 нафар дар деҳоти Вранги ноҳияи Ишкошим идома дорад.

Роҳбари давлат фарогирӣ бо таълими томактабиро заминаи асосӣ барои ташаккули донишҳои наврасон ва оянда ба камол расидани ҷавонони донишманду ҳештаншинос муҳим арзёбӣ намуданд.

27 июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маркази ноҳияи Шугнон бо бардоштани парда аз рӯйи лавҳаи рамзӣ Нишони давлатиро ифтитоҳ намуданд.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нахуст бо нишони арҷгузорӣ ба муқаддасоти миллӣ дар пояи Нишони давлатӣ гулчанбар гузоштанд.

Иншоот дар асоси нахшаи ҷорабиниҳо ба истиқболи ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бунёд ёфта, сохтмони онро мутахассисони маҳаллӣ дар муҳлати мӯайянгардида бо сатҳи сифати баланд ба анҷом расониданд.

Иттилоъ дода шуд, ки баландии сутунпоёи Нишони давлатӣ 16,30 метр буда, бо истифода аз масолеҳи аълосифат бунёд гардидааст. Саҳн ва атрофи Нишони давлатӣ бо санги хоро зиннат дода шудааст. Дар майдони Нишони давлатӣ дарахтони ҳамешасабзу сояфкан ва гулу буттаҳои ороишӣ шинонида шуда, барои истироҳату фарогати сокинону меҳмонон шароити хуб муҳайё гардидааст.

Иншоот мутобик ба меъ-

Нишони давлатӣ дар маркази ноҳияи Шугнон

ёрҳои муосир бунёд ёфта, ба макони асосии тамошо, сайру сайёҳат ва фарогати сокинону меҳмонон ва баргузориҳои ҷорабиниҳои гуногун табдил ёфтааст.

Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аснои шиносӣ ба сифати корҳои анҷомёфта баҳои баланд дода, ба масъулони барои дар ҷунин муҳити сабзу гулпӯш нигоҳ доштани майдони Нишони давлатӣ дастуру супоришҳои мушаххас доданд.

Кӯдакистони №3 бо номи Пайравони Пешво мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифт

27-уми июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маркази ноҳияи Шугнон - шаҳраки Ваҳдат муассисаи таҳсилоти томактабии №3 бо номи Пайравони Пешворо мавриди истифода қарор доданд.

Ин аввалин муассисаи таҳсилоти томактабӣ дар маркази ноҳия буда, дар доираи корҳои ободониву созандагӣ ба истиқболи ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатӣ бунёд гардидааст.

Бино аз таххона ва ду ошёна иборат буда, бо риояи талаботи соҳа ва мувофиқ ба завқи кӯдакон қомат афрохтааст, ки дар он барои ба таълиму тарбияи томактабӣ фаро гирифтани 150 кӯдак дар панҷ гурӯҳ шароити мусоид фароҳам оварда шудааст.

Дар саҳни муассисаи томактабӣ майдончаи бозии кӯдакон бо насби аргунҷаҳо таҳия гардида, атрофи он ободу сабзкорӣ шудааст.

Иншооти мазкур дар заминаи дастуру супоришҳои Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки зимни ироаи Паём ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъкид карда буданд, вобаста ба фарогирӣ бештари кӯдакон ба таълиму тарбияи томактабӣ бо харчи 8 миллион сомонӣ бунёд гардидааст.

Муассисаи таҳсилоти томактабии №3 аз 21 хуҷраи машғулиятҳои амалӣ, хобгоҳ, ошхона, сардхона, анборхона ва дигар хуҷраҳои ёрирасон иборат буда, бо дастгоҳу лавозимоти зарурӣ муҷаххаз гардонид шудааст.

Дар ҳамин ҷо Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба таври фосилавӣ се муассисаи таҳсилоти томактабиро дар шаҳри Хоруғ ва панҷ муассисаи таҳсилоти томак-

табии дигарро дар деҳаҳои дурдасти ноҳияи Шугнон мавриди истифода қарор доданд.

Иттилоъ дода шуд, ки се муассисаи таҳсилоти томактабӣ дар шаҳри Хоруғ бо ташаббуси соҳибкорони маҳаллӣ бунёд гардида, дар онҳо барои фарогирӣ 150 нафар кӯдак ба таълиму тарбияи томактабӣ шароити мусоид фароҳам оварда шудааст.

Панҷ муассисаи таҳсилоти томактабии тозабунёд дар деҳаҳои дурдасти Ҷарсем, Вабист, Турбат, Раҳмонобод ва Роҷи ноҳияи Шугнон низ дар заминаи сиёсати маорифпарваронаи Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ, шарикони рушд ва саҳми сокинони маҳал бунёд гардидааст.

Бинои муассисаҳои соҳаи маориф вобаста ба талаботи маҳал бунёд гардида, дар онҳо зиёда аз 230 кӯдак ба таҳсилоти томактабӣ фаро гирифта мешаванд.

Дар расми ифтитоҳи иншооти зикршуда ба ҳамаи кӯдакон бахшида ба Рӯзи Ваҳдати миллӣ тухфаҳои Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тақдим гардид, ки шодиву нишоти онҳоро дучанд намуд.

Ифтитоҳи иншооти соҳаи маориф дар рӯзҳои таҷлили Рӯзи Ваҳдати миллӣ барои сокинони шаҳри Хоруғ ва ноҳияи Шугнон тухфаи арзандае гардид ва онҳо миннатдориву самимияти хоси хешро ба Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон баён намуданд.

Зимни боздид Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба корҳои анҷомёфта ва сатҳи сифати шароити фароҳамгардида баҳои баланд дода, масъулонро барои таълиму тарбияи фарзандон дар руҳияи ватандӯстиву ҳештаншиноӣ ҳидоят намуданд.

Китобхонаи кӯдаконаи вилоятӣ ва Маркази рушди зехни сунъӣ дар Хоруғ

27-уми июн Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Хоруғ китобхонаи кӯдаконаи вилоятӣ, китобхонаи шаҳрии ба номи Ҳофизӣ Шерозӣ ва Маркази рушди зехни сунъиро ба истифода дода, бо ғайрияти онҳо шинос шуданд.

Иншоот дар доираи истиқболи ҷашни бузургии миллӣ – 35-солагии Истиқлоли давлатӣ ва амалиявии Стратегияи рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 рӯйи даст гирифта шуда, аз ҷониби соҳибкорзани муваффақ Гуланор Одилбекова бунёд ёфтааст.

Бино дар маркази шаҳри Хоруғ, дар масоҳати умумии 280 метри мураббаъ бо риояи талаботи шаҳрдорӣ шаҳрсозии муосир сохта шуда, аз 5 ошёна ва таххона иборат аст.

Ба Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ дода шуд, ки дар ошёнаи якуми бино китобхонаи

кӯдаконаи вилоятӣ, қабати дуюм китобхонаи шаҳрии ба номи Ҳофизӣ Шерозӣ ва дар қисмҳои болоии бино Маркази рушди зехни сунъӣ ҷойгир хоҳад шуд.

Ҳарду китобхона дорои толори хониш, хуҷраи нигоҳдории китоб, толор барои баргузориҳои маҳфилҳои илмӣ адабӣ, китобхонаи электронӣ бо дастрасии беш аз 5 ҳазор адабиёт буда, бо техникаи лавозимоти зарурӣ муҷаххаз шудаанд. Дар қисми алоҳидаи китобхонаи кӯдаконаи вилоятӣ гӯшаҳои озмунҳои ҷумҳуриявӣ, аз ҷумла, Озмуни ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи донӣ китоб аст» ташкил шудааст, ки дар он ҳамаи адабиёти зарурӣ барои дӯстдорони китоб маҳфуз аст.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ҳиммати соҳибкор, барои ташкили ҷунин пойгоҳи илму дониш баҳои баланд дода, иқдоми мазкурро намунаи ибрат арзёбӣ намуданд.

Пешвои миллат бунёд ва муҷаххазгардонии иншоотро бо адабиёти

зарурӣ ва ғайрияти Маркази рушди зехни сунъӣ дар маркази шаҳри Хоруғро қадами устувор дар роҳи илму дониши муосир арзёбӣ карданд.

Бояд таъкид намуд, ки то имрӯз масъулини китобхонаҳои кӯдаконаи вилоятӣ ва шаҳрии ба номи Ҳофизӣ Шерозӣ аз набудани шароит дар ин самт ва дастрас набудани адабиёти зарурӣ мушқилӣ доштанд. Ҳоло бо роҳнамоиҳои Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон инфрасохтори зарурӣ дар ин самт таъмин гардид. Зимни муаррифии ғайрияти Маркази рушди зехни сунъӣ, аз ҷумла, таъкид гардид, ки марказ бо назардошти талаботи замони ғайрияти дошта, ба он омӯзгорони соҳибтаҳассус, донандагон хуби забонҳои хориҷӣ илмҳои муосир ҷалб шудаанд.

Рӯйи даст гирифтани тадбири мазкур дар асоси амалиномаи Стратегияи рушди зехни сунъӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2040

ба ҳисоб меравад, ки кишвари мо дар ин самт қадамҳои устувор мегузорад.

Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон рушди зехни сунъиро дар замони муосир яке аз унсурҳои ҷудонопазир бобати пешрафти иқтисоди рақамӣ неку муассир арзёбӣ намуда, ғайрияти самарабахш дар ин ҷодаро ба манфиати маънидод карданд. Гуфта шуд, ки маҳз барои ҳамин солҳои 2025-2030 «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» эълон гардидааст, ки яке аз самтҳои асосии он рушди зехни сунъӣ ва ҳамгирӣ он ба иқтисод ва идоракунии давлатӣ мебошад. Зимни шиносӣ Сарвари давлат ба иҷрои корҳои сомонёфта баҳои баланд дода, ба масъулини барои боз ҳам бехтар намудани сатҳи сифати кор ва тарбияи дурусти наврасон ҷавонон ба илмҳои замони муосир дастуру тавсияҳои мушаххас доданд.

Дастандаркорон аз дастгириҳои пайвастаи Роҳбари давлат аз баҳши хусусӣ изҳори миннатдорӣ карда, дар оянда барои саҳмгузори дар ободонии кишвар изҳори омодагӣ намуданд.

www.president.tj

Дар басти якуми истироҳатгоҳи «Ширкент»-и шаҳри Турсунзода зиёда аз 420 нафар кӯдаку наврас ба истироҳат фаро гирифта шуданд.

НАТИҶАГИРӢ

Тавачҷуҳи асосӣ ба рушди соҳаи маорифи ВМКБ

Иқтибос аз суҳанрониҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мулоқот бо роҳбарон ва фаъолони шахру навоҳии ВМКБ дар хусуси пешрафти соҳаи маориф дар замони истиқлол (25-27 июни соли 2025)

Ванч

Дар даврони соҳибистиклолӣ дар ноҳияи Ванч 37 бинои муассисаи таълимӣ барои зиёда аз 5 ҳазор хонанда сохта, ба истифода дода шудааст.

Ҳоло корҳои сохтмонӣ дар 6 бино ва синфхонаҳои иловагӣ барои 550 хонанда идома доранд.

Дар баробари ин, норасоии лавозимоти озмоишгоҳӣ, кабинетҳои фаннӣ, дар ҳолати таъмирталаб қарор доштани бинои 6 муассисаи таҳсилоти умумӣ ва дар ҳолати садамавӣ қарор доштани 8 муассисаи таҳсилоти умумӣ аз мушкilotи асосиву ҳалталаби соҳаи маорифи ноҳия мебошанд.

Бои таҳсин аст, ки дар ҳошияи сафари мо дар ноҳия бунёди 6 маркази рушди барвақтии кӯдак ба анҷом расида, ба истифода дода шуд.

Бо вучуди ин, фарогирии кӯдакон ба муассисаҳои томактабӣ дар ноҳия ҳамагӣ 29 фоизро ташкил медиҳад, ки андешидани тадбирҳои иловагиро тақозо менамояд.

Ба мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия супориш дода мешавад, ки якҷо бо Вазорати маориф ва илм чихати бартараф намудани мушкilotи мавҷудаи соҳа чораҳои амалӣ андешанд.

Дарвоз

Ҳукумати мамлакат барои зина ба зина беҳтар намудани сатҳи некуаҳволии мардум, бахусус, дастгирии давлатии кишри осебазири ҷомеа дар шароити кунунӣ ба сиёсати иҷтимоӣ афзалият дода, чихати расидан ба ҳадафҳои гузашташуда тадбирҳои зарурӣ андешида истодааст.

Дар ин самт, тайи замони соҳибистиклолӣ дар ноҳияи Дарвоз 34 муассисаи таҳсилоти умумӣ бо 3500 ҷойи нишаст сохта, ба истифода дода шудааст.

Ҳоло бо дастгирии Ҳукумати мамлакат сохтмони боз як мактаби замонавӣ дар деҳаи Даштак барои 560 хонанда бомаром идома дорад.

Бар замми ин, сохтмони ду бинои таълимӣ бо 340 ҷойи нишаст дар соли ҷорӣ ба анҷом мерасад.

Бояд гуфт, ки аз соли 1991 то соли 2024 дар ноҳияи Дарвоз 10 ҳазору 860 нафар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумиро хатм кардаанд.

Аз ин шумора 9 ҳазору 720 нафар ба муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ дохил шуда, беш аз 8 ҳазор нафар соҳиби маълумоти олии миёнаи касбӣ гардидаанд.

Танҳо дар 14 соли охир аз ноҳияи Дарвоз 3 ҳазору 305 нафар ҷавон соҳиби маълумоти олии миёнаи касбӣ гардидаанд, ки 88 фоизи хатмкардагони мактабхоро ташкил медиҳанд.

Бо вучуди натиҷаҳои назаррас, дар соҳаи маорифи ноҳия ханӯз ҳам як қатор

масъалаҳои ҳалталаб вучуд доранд, ки аз мақомоти дахлдор чихати бартараф намудани онҳо масъулияти ҷиддиву саривақтиро талаб мекунад.

Аз чумла, дар ноҳия ҳамагӣ як муассисаи томактабӣ ва 19 маркази инкишофи кӯдак фаъолият дошта, фарогирии кӯдакон ба таҳсилоти томактабӣ 29 фоиз мебошад, ки қонеъкунанда нест.

Инчунин, 7 муассисаи таълимӣ дар ҳолати садамавӣ қарор дошта, 5 муассисаи таъмирталаб мебошад.

Вобаста ба ин, ба Вазорати маориф ва илм ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия супориш дода мешавад, ки мушкilotи мавҷудаи соҳаи маорифи ноҳияро ҳарчи зудтар бартараф намоянд.

Рӯшон

Дар ноҳияи Рӯшон тайи даврони соҳибистиклолӣ 29 бинои муассисаи таълимӣ бо 3700 ҷойи нишаст сохта, ба истифода дода шудааст.

Дар ин давра аз ноҳияи Рӯшон 460 нафар ҷавонон таваассути квотаи Президентӣ соҳиби маълумоти олии касбӣ гардидаанд.

Дар соли таҳсили 2024-2025 тибқи квотаи Президентӣ аз ноҳия 16 нафар ба муассисаҳои олии касбӣ дохил шудаанд, ки 8 нафари онҳо духтарон мебошанд.

Бо вучуди ин, зарур аст, ки барои боз ҳам баланд бардоштани сатҳи сифати таълим, омода кардани кадрҳои баландхатмос, омӯхтани таъриху фарҳанги бостонии халқи тоҷик, боло бурдани шавқу рағбати хонандагон ба омӯзиши фанҳои риёзӣ ва дақиқ, технологияҳои иттилоотӣ ва азҳуд кардани забонҳои хориҷӣ бояд тавачҷуҳи аввалиндараҷа зоҳир карда шавад.

Дар баробари ин, зарур аст, ки чихати ислоҳи камбудии соҳаи маорифи ноҳия, аз чумла, доир ба ҳалли масъалаи муассисаҳои таълимӣ дар ҳолати садамавӣ қарордошта ва таъмирталаб тадбирҳои зарурӣ андешида шаванд.

Тибқи маълумот дар ноҳия ҳамагӣ 3 муассисаи томактабӣ ва 17 маркази инкишофи кӯдак фаъолият до-

шта, фарогирии кӯдакон ба муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ 28 фоизро ташкил медиҳад, ки ин нишондиҳанда қонеъкунанда нест.

Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияро зарур аст, ки якҷо бо Вазорати маориф ва илм доир ба бунёди муассисаҳои нави томактабӣ ва ба таълиму тарбия фарогирифтани шумораи ҳарчи бештари кӯдакон тадбирҳои иловагӣ андешанд.

Инчунин, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия бояд чихати баланд бардоштани нишондиҳандаҳои шуглнокӣ ва соҳибкасб гардонидани сокинони маҳаллӣ тадбирҳои мушаххасро роҳандозӣ намоянд.

Роштқалъа

Дар ноҳияи Роштқалъа дар давраи соҳибистиклолӣ соҳаи маориф низ тадриҷан рушд карда, дар ин давра 13 бинои нави муассисаи таълимӣ барои 1700 ҷойи нишаст сохта, ба истифода дода шудааст.

Инчунин, бинои шӯббаи маорифи ноҳия бунёд ва ба истифода дода шуд.

Соли гузашта аз ҷониби Дирексияи иншооти ҳукумати Дастгоҳи иҷроияи Президент муассисаи таълимии замонавӣ барои 640 хонанда бунёд гардид.

Имрӯз ду муассисаи томактабӣ дар деҳаҳои дурдасти ноҳия ба фаъолият оғоз намуд.

Соли ҷорӣ бунёди боз як бинои муассисаи таълимӣ барои 144 ҷойи нишаст оғоз гардидааст, ки то ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатӣ ба истифода дода мешавад.

Бо вучуди дастовардҳои дар соҳаи маориф, масъалаи ҳозиршавии мутахассисони ҷавон ба ҷойи кор дар ноҳия нигаронкунанда боқӣ мондааст, зеро аз 30 нафар омӯзгори ҷавон, ки тибқи роҳати Вазорати маориф ва илм фириристода шудаанд, танҳо 14 нафар ё 47 фоиз ба ҷойи кор ҳозир шудаанд.

Инчунин, дар ноҳия 6 муассисаи таълимӣ таъмирталаб буда, 11 муассисаи таълимӣ дар ҳолати садамавӣ қарор дорад.

Фарогирии кӯдакон ба муассисаҳои таҳсилоти томак-

табӣ дар ноҳия ҳамагӣ 31 фоизро ташкил медиҳад, ки андешидани тадбирҳои иловагиро тақозо менамояд.

Вобаста ба мушкilotҳои зикршуда, супориш дода мешавад, ки Вазорати маориф ва илм якҷо бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят, ноҳия ва соҳторҳои дахлдор чихати зиёд намудани фарогирии кӯдакони синни томактабӣ ба таҳсил, ҷалби омӯзгорони ҷавон ва ҳалли масъалаи муассисаҳои таълимӣ таъмирталабу садамавӣ тадбирҳои муассир андешанд.

Мову шумо вазиладорем, ки барои фарзандони худ беҳтарин шароити таълиму тарбияро муҳайё кунем, то онҳо бесавод намонанд, соҳиби илму дониш ва касбу ҳунароҳои замонавӣ гарданд.

Фаромӯш набояд кард, ки наврасону ҷавонони имрӯза соҳибону созандагони фардои Ватан ва давлат мебошанд.

Шуғнон

Дар заминаи ҳадафҳои пешбиниқардаи Ҳукумати мамлакат дар ноҳияи Шуғнон дар давоми солҳои соҳибистиклолӣ 43 бинои муассисаҳои таълимӣ барои 6 ҳазору 340 ҷойи нишаст сохта, ба истифода дода шудааст.

Дар соли 2025 дар ноҳия бунёди боз 3 бинои муассисаи таълимӣ барои 436 ҷойи нишаст ба охир расида, мавриди баҳрабардорӣ қарор дода мешавад.

Тибқи квотаи Президентӣ дар соли таҳсили 2024-2025-ум аз ноҳия 16 нафар, аз чумла, 8 нафар духтарон ба муассисаҳои таҳсилоти олии дохил шудаанд.

Бо вучуди ин, соли гузашта аз 32 нафар мутахассиси ҷавоне, ки тибқи роҳати Вазорати маориф ва илм ба ноҳия фириристода шудаанд, танҳо 13 нафар ба ҷойи кор ҳозир гардидаанд, ки ҳамагӣ 41 фоизро ташкил медиҳад.

Бинобар ин, ба Вазорати маориф ва илм, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия ва роҳбарони муассисаҳои таълимӣ супориш дода мешавад, ки чихати ҷалби омӯзгорони ҷавон, муҳайё сохтани шароити мусоиди кору зиндагӣ барои онҳо ва баланд бардоштани сатҳи сифати таълим тадбирҳои мушаххасро роҳандозӣ намоянд.

Ҳоло дар ноҳияи Шуғнон 5 муассисаи таълимӣ таъмирталаб ва 18 муассисаи таълимӣ садамавӣ мавҷуд мебошад, ки ин ҳолат ба сифати таълиму тарбия таъсири манфӣ мерасонад.

Вобаста ба ин, хотирнишон месозам, ки масъалаи таъмири таҷдиди муассисаҳои таълимӣ дар мадди назар бояд қарор дошта бошад.

Аз ин лиҳоз, Вазорати маориф ва илм, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоят ва ноҳия бо

истифода аз тамоми имконоти чихати таъмири таҷдиди муассисаҳои таълимӣ бояд чораҳои иловагӣ андешанд.

Вилояти Мухтори

Кӯхистони Бадахшон

Дар зарфи солҳои соҳибистиклолӣ дар шахру ноҳияҳои Вилояти Мухтори Кӯхистони Бадахшон ба маблағи 500 миллион сомонӣ 221 бинои нави таълимӣ бо 44 ҳазору 400 ҷойи нишаст сохта, ба истифода дода шудааст.

Илова бар ин, ҳоло корҳои бунёди боз 17 бинои муассисаи таълимӣ барои беш аз 3 ҳазору хонанда ба маблағи 62 миллион сомонӣ идома дорад.

Танҳо дар доираи сафари кории мо дар шахру ноҳияҳои вилоят 32 муассисаи томактабӣ барои 1570 ҷойи нишаст ба истифода дода шуд.

Тавре дар хотир доред, дар Паёми навбатии Президентӣ мамлакат ба роҳбарони ҳамаи соҳтору мақомот, вилоятҳо ва шахру ноҳияҳои кишвар супориш дода шуд, ки дар 5 соли оянда барои фарогирии 50 фоизи кӯдакони синни томактабӣ бунёди 800 муассисаи томактабӣ ва 1000 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумиро таъмин намоянд.

Соли 2024 аз ҷониби Ҳукумати мамлакат беш аз 400 нафар ҷавонони вилоят барои таҳсил ба муассисаҳои таҳсилоти олии хориҷи кишвар фириристода шудаанд.

Тайи замони соҳибистиклолӣ зиёда аз 6 ҳазору 400 нафар ҷавонони вилоят муассисаҳои таҳсилоти олии касби кишварҳои хориҷиро хатм кардаанд.

Тибқи нақшаи қабули до-нишҷӯён ба муассисаҳои таҳсилоти олии касби мамлакат дар асоси квотаи президентӣ барои ҷавонони вилоят ҳар сол 200 ҷой пешбини гардидааст.

Дар маҷмӯъ, аз соли 1997 то инҷониб аз вилоят 4 ҳазору нафар, аз чумла, беш аз 2 ҳазору нафар духтарон тибқи квотаи Президентӣ ба донишгоҳу донишқадаҳои кишвар дохил шудаанд, ки қисми зиёди онҳо, аллакай, дар бахшҳои муҳталифи шахру ноҳияҳои вилоят ва мамлакат муваффақона кору фаъолият карда истодаанд.

Бо вучуди пешравиҳо, дар соҳаи маорифи вилоят баъзе камбудииҳо, аз чумла, иҷрои пасти «Барномаи таъмини муассисаҳои таҳсилоти умумӣ бо кабинетҳои фаннӣ ва озмоишгоҳҳои мучахҳази таълимӣ барои солҳои 2021-2025» (23 фоиз) ва сатҳи нокифояи фарогирии кӯдакон ба таҳсилоти томактабӣ (31 фоиз) вучуд доранд.

Ба Вазорати маориф ва илм, роҳбарони вилоят ва шахру ноҳияҳои он супориш дода мешавад, ки чихати ҳалли мушкilotу камбудииҳо мавҷуда тадбирҳои амалӣ андешанд.

Дар доираи омодагиҳо ба ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатӣ дар шахри Истаравшан сохтмони 23 иншооти соҳаи маориф идома дорад.

БАРРАСӢ

Чаласаи навбатии ҳайати мушовара дар моҳи июн

30 июни соли қорӣ дар Вазорати маориф ва илм тахти раёсати вазири маориф ва илм Раҳим Саидзода чаласаи навбатии ҳайати мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид. Дар он аъзои ҳайати мушовара, муовинони вазир, сардорони раёсату шӯъбаҳои дастгоҳи марказӣ, роҳбарони муассисаҳои тобей, ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, сардорони сарраёсат, раёсат ва мудирони шӯъбаҳои маорифи вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои кишвар ба таври ҳузурӣ ва мачозӣ иштирок намуданд.

Нахуст вазири маориф ва илм ҳозиринро ба масъалаҳои рӯзномаи чаласа шинос намуда, таъкид кард, ки соҳаи маориф ҳамчун самти афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат пайваста тахти таваҷҷуҳ ва ғамхории доимии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дошта, барои рушди устувори он шароити мусоид муҳайё гардидааст. Иброз гардид, ки маҳз бо роҳнамоӣ ва дастгириҳои ҷамаҷонибаи Пешвои миллат дар солҳои охир қорҳои зиёде ҷиҳати

баланд бардоштани сифати таълиму тарбия, фароҳам овардани инфрасохтори мусоире соҳа, тақмили заминаҳои моддиву техникаӣ, боло бурдани нуфузи омӯзгорон ва густариши дастрасӣ ба таҳсилоти босифат анҷом ёфта истодааст.

Сипас гузоришҳои сардори раёсати таҳсилоти томактабӣ Қ. Маҷидзода доир ба рафти иҷрои «Барномаи давлатии рушди таҳсилоти томактабӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2020-2025» ва тасдиқи «Барномаи таълимии томактабӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» шунида шуд.

Гуфта шуд, ки бо мақсади таъмин намудани даст-

расӣ ба таҳсилоти босифати томактабӣ дар саросари кишвар мунтазам қорҳо анҷом ёфта, сохтмон ва таҷҳизонидани муассисаҳои нави томактабӣ, баланд бардоштани малакаи касбии мураббӣён ва ҷалби бештари кӯдакон ба таҳсилоти томактабӣ исботи гуфтаҳои болост.

Раиси чаласа зимни баррасии масъалаҳои болозикр, баҳусус, дар мавриди таҳсилоти томактабӣ, таъкид намуд, ки ин зинаи таҳсилот на танҳо ҳамчун пояи асосии ташаккули шахсияти кӯдак, балки ҳамчун заминаи муҳимми оморасозии насли наврас ба таҳсилоти минбаъда, рушди қобилиятҳои зеҳнӣ, ҷисмонӣ ва иҷтимоии кӯдакон хидмат мекунад. Мавсуф зикр кард, ки маҳз дар ҳамин давра хусусиятҳои ахлоқӣ, одоби рафтор, ҷаҳонбинӣ ва муносибати кӯдак ба муҳити атроф ташаккул меёбад.

Дар фарҷом вазир бо таъкид ба аҳамияти ҳос доштани таҳсилоти томактабӣ дар тарбия ва рушди насли нав, ба масъулини раёсату шӯъбаҳои маорифи ВМКБ ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ супоришҳои мушаххас дод. Аз ҷумла, иҷрои сифатнок ва саривақтии барномаҳои қабулгардида, ҷалби бештари кӯдакон ба муассисаҳои томактабӣ, тақмили малакаи мутахассисон ва таҳкими ҳамқорӣ бо ҷомеа ва шарикони рушд таъкид гардид.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва
илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

МАРКАЗИ МИЛЛИИ ТЕСТӢ

Даври якуми имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ оғоз гардид

1 июли соли 2025 бо иштироки зиёда аз 11 ҳазору 960 нафар довталаб даври асосии имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ (ИМД) ба муассисаҳои таҳсилоти миёнаи олии касбӣ оғоз гардид. Имрӯз имтиҳон барои довталабони қисмҳои А (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ) ва Б (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ) барои довталабони дар марҳалаи асосии бақайдгирӣ номнависшуда баргузор мегардад.

Даври якум (асосӣ)-и имтиҳонҳо – қисм-

ҷақент, Бобочон Ғафуров, Бохтар, Қўлоб, Восей, Данғара, Ёвон, Қўшонӣён, Ҷалолиддини Балхӣ, Шаҳритус ва Хоруг ташкил карда мешаванд.

Инчунин, даври дуюми имтиҳонҳо – қисмҳои А ва Б 13 июл дар марказҳои имтиҳонӣ, ки дар заминаи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумии шаҳрҳои Душанбе, Хучанд, Панҷакент, Бохтар, Қўлоб, ноҳияҳои Данғара ва Рашт ташкил карда мешаванд, баргузор мегардад.

АМИТ «Ховар»

РОҲНАМО

Муҳовараи мухтасари забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ

(Барои омӯзгорону хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфҳои 5-11), устодону донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёнаи махсус, олии касбӣ ва қормандони соҳаи маориф ва илм)

Тоҷикӣ	Русӣ	Англисӣ	Овонавишт
ДАР ТАЙӢЕРА - В САМОЛӢТЕ - ON THE PLANE			
Оё ин ҳавопаймо дар вақташ парвоз мекунад?	Этот рейс отправится вовремя?	Will this flight leave on time?	[wɪl ðɪs flɑɪt li:v ɒn taɪm]
Парвози оянда ба ... кай мешавад?	Когда будет следующий рейс на ...?	When is the next flight to ...?	[wɛn ɪz ðə nekst flɑɪt tu: ...]
Як нӯшокии дигар фармудан мумкин аст?	Можно еще один напиток?	Can I have another drink?	[kæn aɪ hæv ə 'nʌðə drɪŋk]
Парвоз чанд муддат ба таъхир меафтад?	На какое время отложен рейс?	How long will it be delayed?	[həʊ lɒŋ wɪl ɪt bi: dɪ 'leɪd]
Мо дар ин ҷой чанд муддат хоҳем истои?	Надолго мы здесь остановились?	How long will we stop here?	[həʊ lɒŋ wɪl wi: stɒp hɪə]
Ба ман барои тамошои филм гӯшмонак лозим.	Мне нужны наушники для просмотра кино.	I would like some earphones for the movie.	[aɪ wʊd laɪk sʌm 'iəfəʊnz fɔ: ðə 'mu:vi]
Мо кай омада мерасем?	Когда мы прибываем?	What time do we arrive?	[wɒt taɪm du: wi: ə 'raɪv]
Бағочро аз кучо гирифтани мумкин аст?	Где можно получить багаж?	Where can I get my baggage?	[weə kæn aɪ get maɪ 'bæɡɪdʒ]
Боркашро аз кучо ёфтан мумкин аст?	Где можно найти носильщика?	Where can I find a porter?	[weə kæn aɪ faɪnd ə 'pɔ:tə]
МЕҲМОНХОНА – ГОСТИНИЦА – HOTEL			
Лутфан, бағочро ба меҳмонхонаи ман равон кунед.	Отправьте багаж в мою гостиницу пожалуйста.	Address the luggage to my hotel, please.	[ə 'dres ðə 'lɑɡɪdʒ tu: maɪ hæʊ 'tel ,pli:z]
Ман хучраи якнафара (дунафара) гирифтани меҳомам.	Я хотел бы одноместный (двуместный) номер.	I'd like a single (double) room.	[aɪd laɪk ə 'sɪŋɡl ('dʌbəl) ru:m]
Шумо ба ман хучраи қалонтар (хурдтар)-ро нишон дода метавонед?	Не могли бы Вы показать мне комнату побольше (поменьше)?	Would you please show me a larger (smaller) room?	[wʊd ju: pli:z ʃəʊ mi: ə 'la:dʒə ('smɔ:lə) ru:m]
Пардохти хизматрасонӣ ва андоз чӣ қадар аст?	Какова плата за обслужива-ние и налог?	How much is the service charge and tax?	[həʊ mʌʃ 'ɪz ðə 'sɜ:vɪs ʃɑ:dʒ ænd tæks]
Иловапулӣ хизматрасонӣ ба назар гирифта шудааст?	Надбавка за обслуживание учтена?	Is the service charge included?	[ɪz ðə 'sɜ:vɪs ʃɑ:dʒ ɪn 'klu:dɪd]
Нархи хучра, ҳамроҳ бо субҳона чӣ қадар аст?	Сколько стоит номер, включая завтрак?	How much for a room including breakfast?	[həʊ mʌʃ 'fɔ:r ə ru:m ɪn 'klu:dn̩ 'brekfəst]
Ман кай бояд хучраро ҳолӣ кунам?	Когда я должен освободить номер?	When do I have to vacate the room?	[wɛn du: aɪ hæv tu: və 'keɪt ðə ru:m]
Ба шумо шиносномаи ман лозим аст?	Вам нужен мой паспорт?	Do you need my passport?	[du: ju: ni:d maɪ 'pɑ:spɔ:t]
Ман ин хучраро барои як ҳафта (моҳ) мегирам.	Я сниму этот номер на неделю (месяц).	I'll take this room for a week (month).	[aɪl teɪk ðɪs ru:m fɔ:r ə wi:k (mʌnθ)]

(Давом дорад)

ШОДБОШӢ

Ваҳдати миллӣ –
рамзи бақои давлат

Паёми табрикии вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
Раҳим Саидзода ба муносибати 28-солагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ

Устодону омӯзгорон, шогирдони азиз
ва ҳамватанони гиромӣ!

Мухтарам аҳли маориф ва илми киш-
вар!

Бо камоли эҳтиром ва самимияти
зиёд шумо ва дар симои шумо тамоми
мардуми сарбаланди кишвари азизамон
– Тоҷикистонро ба ифтихори чашни бу-
зурги миллию таърихӣ – 28-умин сол-
гарди Рӯзи Ваҳдати миллӣ, ки рамзи
бақои давлат, якпорчагии ҷомеа ва оян-
даи дурахшони наслҳои меҳан мебошад,
сидқан табрик мегӯям.

Маҳз бо талошҳои содиқонаи Асос-
гузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пеш-
вои миллат, Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон
Ваҳдати миллӣ таъмин гардида, Тоҷи-
кистон ба кишвари амну обод, орому
сохибмаком дар арсаи байналмилалӣ
табдил ёфт. Дар ҳамин замина, соҳаҳои
маориф ва илм низ ба марҳалаи нави
рушд ворид шуд, ки имрӯз мо самарай
он талошҳоро ба таври равшан эҳсос
мекунем.

Президенти кишвар, мухтарам
Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суҳан-
ронихояшон роҷеъ ба арзиши баланди
таърихии Ваҳдати миллӣ таъкид намуда
буданд: «Созишномаи умумӣ аз лиҳози
аҳаммияти фавқулодаи худ бо Ёломи-
яи Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон
дар як радиф меистад. Агар Ёломиа ба
Тоҷикистон ба таври расмӣ истиқлол ва
сохибхитиёрӣ ато карда бошад, пас Со-
зишнома сулҳу суботро дар сарзамини
мо таъмин сохт».

Воқеан ҳам, ҳалқи тоҷик бо сарвари
Пешвои муаззами миллат аз имтиҳони
саҳти таърих гузашта, ба ҷанги
таҳмилини шаҳрвандӣ хотима бахшид ва
ба аҳли башар исбот намуд, ки ин мил-
лат метавонад таҳти парчами ваҳдату
ҳамдигарфаҳмӣ сарҷамъ гардад, дар фа-
зои сулҳу субот умр ба сар барад ва сар-
замини аҷдодии ҳешро бо азму талоши
ватандӯстона ободу зебо гардонад.

Бо шарофати Ваҳдати миллӣ
садҳо кӯдакистон, ҳазорҳо муассисаи
таҳсилоти миёнаи умумӣ, даҳҳо дониш-
гоҳу коллеҷ ва марказҳои илмӣ дар
ғушаву канори кишвар бунёд гардида-
анд. Таҷҳизоти замонавӣ, синфхонаҳои
рақамӣ, озмоишгоҳҳои фанӣ, китоб-
хонаҳои электронии муҷахҳаз ва шароити
нави қору таълим барои устодону шо-
гирдон муҳайё гашта, имкони таҳсили
босифат фароҳам оварда шудааст.

Ҳамзамон, дар радифи таълиму

тарбия, илм низ ҳамчун неруи созанда
ва тақягоҳи иқтисоду давлатдорӣ дар
партави Ваҳдати миллӣ мавқеи воқеии
худро пайдо намуд. Бо дастгирии бево-
ситан Сарвари давлат имрӯзҳо ҳазорон
ҷавони боистеъдод дар дохил ва хориҷ
аз кишвар таҳсил доранд ва садҳо
пажӯҳишгару олимони тоҷик дар самтҳои
гуногуни илмӣ фаъолона саҳм мегузо-
ранд.

Воқеан, дар радифи Истиқлоли дав-
латӣ Ваҳдати миллӣ низ аз ҷумлаи
арзишҳои воқеӣ мебошанд, ки давлати
моро пойдору устувор нигоҳ медорад.
Аз ин рӯ, вазиғаи муқаддаси ҳар яки
мо, ки ин пояҳои давлатдории миллии
худро боз ҳам таҳким бахшида, барои
фардои дурахшони кишвари азизи худ
заҳмат кашем.

Мо-кормандони соҳаи маориф ва
илм бо шукргузорӣ аз сулҳу ваҳдат ва бо
дарки масъулияти баланди касбӣ вази-
фадорем, ки дар тарбияи насли наврас,
таҳкими ҳувиёти миллӣ, боло бурдани
маърифат ва густариши ҷаҳонбинии
илмӣи ҷомеа нақши созандаву фаъоли
ҳешро боз ҳам тақвият бахшем.

Бо камоли самимият бори дигар
ҳамаи шумо-кормандони соҳаро бо
Рӯзи Ваҳдати миллӣ табрик гуфта, дар
ичрои фаъолияти пурмасъул барояшон
комёбиҳои бештар таманно дорам.

Поянда бод Ваҳдати миллӣ!

Шукуфо бод маорифу илми
Тоҷикистони сохибистиклол!

24 июни соли 2025 дар Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон конференсияи илмӣ-назариявӣ бахшида ба Рӯзи Ваҳдати миллӣ таҳти унвони «Ваҳдати миллӣ – ҳастии давлат ва бақои миллат» баргуздор гардид. Дар он муовини якуми вазири маориф ва илм Ҳомид Ҳошимзода, муовини вазири маориф ва илм, сардорони раёсату шуъбаҳои дастгоҳи марказӣ, роҳбарони муассисаҳои тобег ва устодони муассисаҳои таҳсилоти олии иштирок намуданд.

Арҷгузорӣ ба сулҳу субот

Дар оғоз муовини якуми вази-
ри маориф ва илм Ваҳдати миллиро
муҳимтарин дастоварди таърихии
даврони истиқлол арзёбӣ намуда, он-
ро заминаи асосии субот, рушди ус-
тувор ва таҳкими пояҳои давлатдо-
рии миллӣ маънидод намуд. Мавсуф
иброҳим дошт, ки Ваҳдати миллӣ ҳамчун
падидаи сарнавиштсоз ба хотири таъ-
мини сулҳу ва барқарорсозии амният
оромӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон баъ-
ди солҳои душвору пурғочаи ҷанги
шаҳрвандӣ ба даст омада, маҳсули
иродаи қавии сиёсӣ, хиради таърихӣ
ва талошҳои пайвастаи Пешвои мил-
лат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ме-
бошад. Дар таърихи навини миллат
Рӯзи Ваҳдати миллӣ – 27 июни соли
1997, ки рӯзи имзои Созишномаи
умумии истиқрори сулҳу ва ризоияти
миллӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон
аст, ҳамчун рамзи олии сулҳу суб-
от ва оғози марҳалаи созандагиву
бунёдкорӣ ба ҳисоб меравад.

Дар ҷараёни конференсия док-
тори илмҳои таърих, устои Акаде-
мияи идоракунии давлатии наз-
ди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикис-
тон Ализода Баҳриддини Пирму-
ҳаммад дар мавзӯи «Истиқрори сулҳу
Ваҳдати миллӣ – омили муҳими руш-
ди устувори Ҷумҳурии Тоҷикистон»
маъруза намуд. Мавсуф Ваҳдати
миллиро на танҳо дастоварди сиёси-
ву ҳуқуқӣ, балки падидаи фарҳангии

маънавии ҷомеаи тоҷик номид, ки
дар шароити печидани минтақа ва
ҷаҳон, пойдорӣи онро вазиғаи ҳар як
шаҳрванди миллат донист. Ҳамзамон,
доктори илмҳои сиёсӣ, декани фа-
култети фалсафаи Донишгоҳи мил-
лии Тоҷикистон Хӯҷамурод Са-
фарализода дар мавзӯи «Ваҳдати
миллӣ – тақягоҳи устувори ҷомеа»
суҳанронӣ намуда, таъкид кард, ки
маҳз ваҳдат шароити мусоиди руш-

ВОХҶҮРӢ

1 июли соли 2025 дар Вазо-
рати маориф ва илми Ҷумҳурии
Тоҷикистон вохӯрии вазири маориф
ва илм Раҳим Саидзода бо Прези-
денти Ландтаги музофоти федеро-
лии Саксония-Анхалт Ҷумҳурии
Федеративии Олмон ҷаноби Гуннар
Шелленберген баргуздор гардид.

Дар вохӯрӣ муовини якум, муови-
ни вазири сардорони раёсатҳои дахл-
дори вазорат, инчунин, директори
Маркази барномаҳои байналмилалӣ
иштирок доштанд.

Зимни мулоқот ҷонибҳо масъа-
лаҳои таҳкими робитаҳои дучониба
дар самти маориф ва илмро мавриди
баррасӣ қарор доданд. Вазири ма-
ориф ва илм иброҳим дошт, ки рушди

таҷрибаомӯзӣ ва корҳои мавсимӣ
дар Олмон ҷалб гарданд, фаъолияти
Ҳадамоти мубодилаи академии Ол-
мон (DAAD) дар шаҳри Душанбе ва се-
се баррасӣ гардад ва масъалаи идо-
маи лоиҳаи Бунёди миллии иҷтимоии
маблаггузори Тоҷикистон (НСИФТ
– марҳалаи 4), ки аз ҷониби Бонки
олмонии рушд маблаггузорӣ мегар-
дад, мавриди муҳокима қарор гирад.

Ҷаноби Гуннар Шелленберген
– Президенти Ландтаги музофоти
федеролии Саксония-Анхалт зимни
суҳанронии худ ба зарурати таҳкими
ҳамкорӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳ-
силот таъкид намуд. Ӯ пешниҳод
кард, ки барои рушди захираҳои
инсонӣ ва густариши заминаҳои ма-

Густариши ҳамкории байналмилалӣ

ҳамкории бо Ҷумҳурии Федерати-
вии Олмон барои Тоҷикистон дорои
аҳаммияти стратегӣ буда, заминаи
муҳими рушди низомии таҳсилот ва
илмро фароҳам меорад. Айни замон
дар шаш муассисаи таҳсилоти олии
касбӣи Тоҷикистон таълими забони
олмонӣ ба роҳ монда шуда, шумораи
умумии донишҷӯёне, ки ин забон-
ро меомӯзанд, ба 1708 нафар мера-
сад. Илова бар ин, дар муассисаҳои
таҳсилоти миёнаи
умумӣ зиёда аз 17
ҳазору 100 хонанда
ба омӯзиши забони
олмонӣ ҷалб гар-
дидаанд.

Бо вучуди дасто-
вардҳои зикршуда,
вазир таъкид на-
муд, ки то кунун
ҳамкории мус-
тақим миёни му-
ассисаҳои таҳси-
лоти олии касбӣи
Тоҷикистон ва Ол-
мон ба таври қофӣ
ба роҳ монда на-
шудаанд.

Аз ин рӯ, Вазорати маориф ва илм
пешниҳод менамояд, ки робитаҳои
мустақим миёни муассисаҳои таҳ-
силоти олии касбӣи Тоҷикистону
Олмон роҳандозӣ шаванд, мубоди-
лаи барномаҳои инноватсионӣ ва
тадқиқоти муштарак илмӣ миёни
муассисаҳои густариш ёбанд, курсҳои
омӯзиши забони олмонӣ барои тақ-
мили малакаи омӯзгорон ташкил
карда шаванд, ҳамкории миёни
Маркази барномаҳои байналмилалӣ
ва сохторҳои илмӣи Олмон таҳким
ёбанд, намоёндагии фондҳои бур-
сиявии олмонӣ дар назди Маркази
барномаҳои байналмилалӣ таъсис
дода шавад, донишҷӯёне, ки забо-
ни олмониро дар сатҳи муошират
азхуд намудаанд, ба барномаҳои

ориф, аз зинаи таҳсилоти томақтабӣ
то таҳсилоти олии касбӣ ҷораҳои му-
шаххас андешида шаванд. Аз ҷумла,
таъсиси боғча ва гимназияи хусусӣ
бо забони олмонӣ, оморасозии мута-
хассисон дар шакли дуалӣ бо ҷалби
таҷрибаомӯзӣ дар корхонаҳо, таъ-
сиси донишгоҳи хусусии муштарак
бо риштаҳои гуногуни таҳсилот,
таъсиси марказҳои забонамӯзӣ дар
заминаи донишгоҳҳо ва таҳкими

ҳамкории дар самтҳои илмҳои ге-
ологӣ, энергетика ва дигар бахш-
ҳои муҳим ба роҳ монда шаванд.
Ҳамчунин, ҷиҳати тақвият бахши-
дани омӯзиши забони олмонӣ ва тар-
бияи мутахассисони ҷавон, марҳала
ба марҳала ҷораҳои судмандро
якҷо амалӣ намуда, имкониятҳои
бурсиявӣ ва омӯзишӣ барои до-
нишҷӯёни тоҷик бештар фароҳам
оварда шаванд.

Дар фарҷомии мулоқот ҷонибҳо
омодагии худро барои таҳкими мин-
баъдаи ҳамкории мутақобилан
судманд иброҳим дошт, ки дидору гуфтугӯҳои бар-
гуздоршуда ба таҳкими муносибатҳо
ва татбиқи лоиҳаҳои муштаракӣ нав
заминаи бозғатимод мегузоранд.

ди иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва маънавии
кишварро фароҳам оварда, ҷомеаи
тоҷикро ба марҳалаи сифатан нави
рушди миллӣ ворид сохт.

Қайд гардид, ки макссади асосии
баргузори конференсия бознигарии
аҳаммияти таърихии Ваҳдати миллӣ,
таҳкими мафкураи миллӣ, арҷгузорӣ
ба сулҳу субот ва тарғиби эҳсоси худ-
шиносиву ватандӯстӣ миёни ҷавонон
мебошад. Дар конференсия иштирок-
чиён дар муҳокимаҳо ва музокираҳо
андешаву пешниҳодҳои худро оид
ба роҳҳои хифзу густариши Ваҳдати
миллӣ баён доштанд.

Дар ҷамъбаст таъкид гардид, ки
Ваҳдати миллӣ арзиши муқаддас
ва қавили бақои давлату миллат
буда, посдориву хифзи он вазиғаи
муқаддаси ҳар як фарди бедорди
ҷомеа ба шумор меравад.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

САОДАТИ МИЛЛАТ

Арзишмандтарин дастоварди миллати тоҷик дар охири садаи XX ба даст овардани истиқлоли миллӣ буд. Истиқлоли давлатӣ ва Ваҳдати миллӣ асоси оромию осудагии халқ ва кафолати пешрафти давлату рушди ҳамачонибаи ҳамаи соҳаҳо дар ҷомеа мебошанд. Ваҳдати миллӣ пойдорӣ ва ҳастии миллат буда, имконияти ба ояндаи дурахшон расидани давлатро таъмин мекунад. Аз ин рӯ, ҳифз, ҳимоя ва таҳкими ваҳдати миллат ва халққое, ки дар ҷумҳурӣ қор ва зиндагӣ мекунам, муҳим буда, дар роҳи ободонию кишвар хидмат намудан қарзи шаҳрвандии ҳар як сокини кишвар мебошад.

Дар роҳи расидан ба қадри зиндагии орому осуда ва ҳифзу ҳимояи ваҳдату яқпорчагии кишвар нақши маориф муҳим арзёбӣ мегардад. Аз ин ҷост, ки аз рӯзҳои аввали соҳибистиклолӣ Ҳукумати Тоҷикистон рушди соҳаи маорифро ҳамчун самти афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат шуморида, таълиму тарбияи насли муосири донишманду соҳибхунарро дар маркази таваҷҷуҳ қарор дод.

Дар даврони соҳибистиклолӣ бунёду ташкил намудани муассисаҳои муосири таълимӣ, аз қабилӣ мактаби байналмилалӣ Президентӣ, мактабҳои Президентӣ барои хонандагонӣ болаёқат, литсейю гимназияҳо, муассисаҳои хусусии таълимӣ, идомаи босуръати сохтмони муассисаҳои нави таълимӣ, мустаҳкам намудани заминаи моддию техникии онҳо барои насли замони истиқлол қорҳои мондагир ба шумор мераванд.

Бо мақсади бехтар намудани шароити моддӣ омӯзгорон пайвасти музди меҳнати кормандони соҳаи маориф баланд бардошта мешавад. Таваҷҷуҳ ва дастгириҳои Сарвари давлат ва Ҳукумати Тоҷикистон ба соҳаи маориф, пеш аз ҳама, аз он иборат аст, ки дар тарбияи насли наврас ва шахсиятҳои ватандӯсту миллатпарвар ва садоқатманду донишманд, соҳибкасбу соҳибхунар муносибати ҷиддӣ намуда, дар омода намудани мутахассисони баландихтисоси ватанӣ, ки ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ба он ниёздоранд, масъулиятшинос бояд буд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷум-

Ҷамъияти инсонӣ дар давоми давраҳои гуногуни таърихӣ ҳодисаҳои зиёди иҷтимоию сиёсиро аз сар гузаронида, ҳамеша талош ба озодӣ, истиқлол, сулҳу оромӣ, яқпорчагии кишвар ва худшиносӣ мекард.

хурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нақши ҷавононро дар рушди истиқлоли кишвар ва пойдо-рии Ваҳдати миллӣ муҳим доништа-анд: «Пешрафти ҳар кадом ҷомеаро инсонҳои дорои ғановати маънавӣ,

Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 16 майи соли 1998 ҳангоми вохӯрӣ бо ҷавонони лаёқатманди кишвар таъкид намуданд: «Мо бояд сиёсати давлатии ҷавононро дар қатори масъалаҳои стратегии давлат ва амни-

Ваҳдати миллӣ ва тарбияи насли шоистаи даврон

ахлоқӣ ва зехнӣ таъмин менамоянд. Ҷавонон дар миёни имрӯз ва фардои миллат занҷири пайвастанд мебошанд. Ҳар кадаре ки имрӯз мо ҷавононро тайёр кунем, ҳамоно қадар фардои ҷомеаамон шукуфо мешавад».

Насли ҷавон бо ҷаҳонбинии пешрафта, ақидаву ғоя, нигоҳи тоза ба фардои ҷомеа метавонанд дар рушди давлати дунявӣ ягона ва иҷтимоию демократӣ саҳмгузор бошанд. Худшиносии миллӣ, дарки ватандорӣ, ҳисси масъулиятшиносӣ дар фаъолияти касбӣ, арҷгузорӣ ба арзишҳои миллию фарҳангӣ, нақши фаёлона ва пешоҳангӣ дар бунёд ва рушди ҷомеаи демократию ҳуқуқбунёд аз рухҳои муҳимтарини даврони соҳибистиклолӣ буда, барои омода ва ба ҷомеа пайвастан намудани ҷунин насли бедору худогоҳ аз маорифи кишвар масъулиятӣ ҷиддиро тақозо менамоянд.

Вобаста ба ҷаҳонишавӣ ва бо шиддат рушд ёфтани соҳаҳои муҳими иқтисодиёт ҷавонон ҳамчун захираи асосии зехнӣ ақлонии миллат ва кишри фаёлу ҳамқадами замони бояд дар пешравии кишвари азизамон саҳми шоиста гузоранд. Ояндаи ҳар миллат, пеш аз ҳама, аз ҷавонони соҳибилму созандае вобаста аст, ки бо неруи тозаю ободкоронаи худ дар пешрафти ҷомеа бояд саҳмгузор бошанд. Нақши маорифи миллӣ дар ин ҷода барои омода намудани мутахассисони ҷавобгӯ ба бозори меҳнати дохил ва хориҷи кишвар, донишманду забондон, баору номус муҳим арзёбӣ мегардад.

яти миллии кишвар ҳисобида, вазъи иҷтимоӣ ва иқтисодии насли наврас, аз қабилӣ ҷараёни демографӣ ва муҳофизати ҷавонон, сатҳи саводнокии ҳуқуқӣ ва сиёсӣ ва ғайраро мавриди таҳлилу омӯзиш қарор диҳем».

Дар даврони соҳибистиклолӣ ва фазои орому ваҳдатгарои кишвар барои дастгирии ҷавонони лаёқатманд тадбирҳои зиёд амалӣ шуданд. Аз ҷумла, барои ҷавондухтарон аз соли 1997 ва барои ҷавонписарон аз соли 2005 квотаҳои Президентӣ барои таҳсил дар муассисаҳои таҳсилоти касбӣ ҷумҳурӣ ҷудо карда шуд, ки садҳо ҷавон аз ин имтиёзи баланд истифода карда, соҳиби маълумот ва касбҳои дилхоҳ шуда, барои пешрафти соҳаҳои хоҷагии халқӣ кишвар фаъолият до-ранд. Аз таҳлилу мушоҳидаҳо бармеояд, ки маҳз ҷавонони боистеъдод дар самти ихтироъкорӣ ва ҳамзамон, бо истифода аз тафаккури эҷодӣ техникаи худ дар пешрафти ҷомеа саҳмгузоранд.

«Маҳз ҷавонони дорои маърифати олии тафаккури созандаю ахлоқӣ ҳамида метавонанд пайванди ногу-састани наслҳо ва руҳи абадзиндаи аҷдоди бофарҳанги ҳешро, ки ҳанӯз дар аҳди Сомониён соҳиби марказҳои бузурги тамаддун ва доираҳои тавоноии илмӣю адабӣ буданд, зинда до-ранд ва асри тиллои миллати худро эҳё намоянд», таъкид намудаанд Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон. Фаъолияти ҷавонон ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеаро фаро ме-гирад. Аз ин рӯ, вазоратҳои маориф ва

илм, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, фарҳанг, меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, муҳофизат, қорҳои дохилӣ ва ҳамаи сохторҳои, ки дар сохторашон муассисаҳои таҳсилоти касбӣ до-ранд, дар таълим ва тарбияи ҷавонон мувофиқ ба талаботи ҷомеаи муосир бояд ҳадафҳои асосии сиёсати давлатии ҷавононро дар сатҳи омодамоии касбӣ татбиқ намоянд.

Бо шарофати Ваҳдати миллӣ ва тавассути ҳамкорӣҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳо-кимиятҳои давлатии шаҳру ноҳияҳо, шарикони рушд, соҳибқорону эҳсон-қорон барои рушди ҳаматарафаи наврасону ҷавонон садҳо марказ ва студияҳои эҷодии наврасону ҷавонон ташкил гардидаанд, ки фаъолияти онҳо дар тамоми ғӯшаю қанорҳои ҷумҳурӣ ба роҳ монда шудааст. Ҷунин муно-сибат имкон медиҳад, ки наврасону ҷавонон соҳиби маҳорату малақаҳои амалӣ гашта, ҳамчун ҷавонони боса-лоҳият ва соҳиби малақаҳои амалӣ ба қамол расанд.

Таҳлилу омӯзишҳо собит наму-даанд, ки дар ҳазорсолаи сеюм маҳз неруҳои илмӣ-эҷодӣ ва техникаӣ, аз ҷумла, зехнӣ сунӣ мавқеи муҳимро ишғол менамоянд. Аз ин рӯ, вазифаи аҳли маориф шинохту дарёфти нав-расону ҷавонони лаёқатманд ва барои рушду тарбияи онҳо заминаҳои соли-ми илмӣ фароҳам овардан мебошад.

Л. НАЗИРӢ,
номзади илмҳои педагогӣ

ИФТИХОР

Ошёнӣ ҷовидон

27-уми июни соли 1997 рӯзест, ки дар саҳифаҳои таърихи Тоҷикистони азизӣ мо бо ҳагги заррин сабт мешавад.

Ин рӯзи таърихӣ, воқеан, ба марҳалаи нави ташаккули давлати соҳибистиклоламон оғоз бахшида, барои татбиқи ра-ванди созандагии давлат заминаи устувору мусоид фароҳам овард. Ва имрӯз мо бо итминони қомил гуфта метавонем, ки самарайи ҳамаи ободиву осудагии Ватани маҳбубамон – Тоҷикистон меваҳои шахдбори истиқлол ва ваҳдат аст. Ба имзо расидани санади сулҳ аҳли ҷомеаро водор намуд, ки дар давлатсозии навини кишвар ва густаришу ташаккули давлати навин фаёлона ширкат варзанд. Имрӯз ваҳдати халқӣ тоҷик хеле устувору неруманд гаштааст. Тоҷикистон ба гунаи қоҳи бузурги ваҳдатест, ки деворҳои он дигар аз ҳеч ғўфону исёнӣ таърих заррае осеб нахоҳанд дид.

Ваҳдат барои миллати тоҷик ҷун бузургтарин неъмат дар бедорсозии дониши сиёсии мардум ва ташаккули хувияти миллӣ заминаи мусоид фароҳам овард. Маҳз Истиқлоли давлатӣ ва Ваҳдати миллӣ тавонистанд Тоҷикистонро ба ҷаҳониён шиносонанд. Самарайи Ваҳдати миллӣ буд, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ дар мавриди ҳалли бисёр масъалаҳои ҷаҳонӣ, ба монанди терроризм, экстремизм, мубориза бар зидди гар-диши ғайриқонунии маводи муҳаддир, обу иқлим ва ҳифзи пиряхҳо пешниҳодҳои ҳукумати Тоҷикистонро пазируфта, мавриди амал қарор дод.

Мо-ҷавонон, ки ворисони ояндаи марзу буми кишварем, бояд таъмини ояндаи дурахшони миллатро аз вазифаҳои масъулиятноки худ донем. Имрӯз иттиҳоди ягонагӣ, Ваҳдати миллӣ, зиракии сиёсӣ, худшиносиву худогоҳӣ ва эҳсоси ватандорӣ барои ҳар як фарди ҷомеа, баҳусус, ҷавонон аз ҳар-вақта бештар муҳим аст.

Шарифамо ЛАТИФОВА,
омӯзгор

Агар ба таърих назар Афканем, мебинем, ки барои рушду пешрафти киш-вар халқ ҳамеша роҳи ваҳ-датро пеш гирифтааст. Дар Тоҷикистон ҷанги беамони шаҳрвандӣ ба амал омад, ки он харобию фоҷиаҳои ғўш-ноҷўнидро ба вуҷуд овард.

Маҳз дар рӯзҳои барои мардуми тоҷик душвор фар-занди фарзонаи миллат, мух-тарам Эмомалӣ Раҳмон сар-варии миллатро ба дўши худ гирифтаанд. Бесабаб нест, ки аз рӯзҳои нахустини роҳбарӣ барои пойдории сулҳ, ваҳ-дат ва яқпорчагии сарзамин ба мардум бо ҷунин муро-ҷиатнома баромад қарданд. «Халқӣ мо имрӯз душворта-рин ва фоҷианоктарин дав-раҳои таърихи ҳешро аз сар мегузаронад. Ҳақиқат талх аст. Вале мо бояд иқрор ша-вем, ки қувваҳои муайян са-бабгори фоҷиайи миллат гар-диданд. Дар натиҷа будан ё набудани ҷумҳурии со-ҳибистиклоли мо зери хавфу хатар монд. Таърих ёд на-дорад, ки тоҷик хонашро бо дасти худ оташ зада, деҳу деҳқада ва шаҳристонҳоро ба харобазор табдил дода бошад. Ман қасам ёд мекунам, ки та-

Меваи ширини ҳамдилӣ

моми донишу таҷрибаамро барои ҳар як хона ва ҳар як оила барқарор шудани сулҳ ра-вона карда, ба-рои гулгулшу-қуфои Ватани азизам садоқат-мандона меҳнат мекунам. Ба-рои ноил шуд-ан ба ин нияти муқаддас агар лозим шавад, ҷони худро нисор мекунам, ҷунки ман ба ояндаи неки ватанам ва ҳаёти хушбахто-наи халқӣ азияткашидаам бовар дорам». Ҳамин буд, ки бо талошу пайқори Пешвои миллат, Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар кўтохтарин муҳлат гу-резагонии иҷборӣ ба Ватан баргардонда шуданд, мар-думи заҳматқарини тоҷик оҳиста-оҳиста бо қадамҳои устувор баҳри бартараф кар-дани оқибатҳои ҷанги шаҳр-вандӣ ва ободу зебо гар-дондани диёри қўханбунёди худ дастаҷамъона ба қорҳои

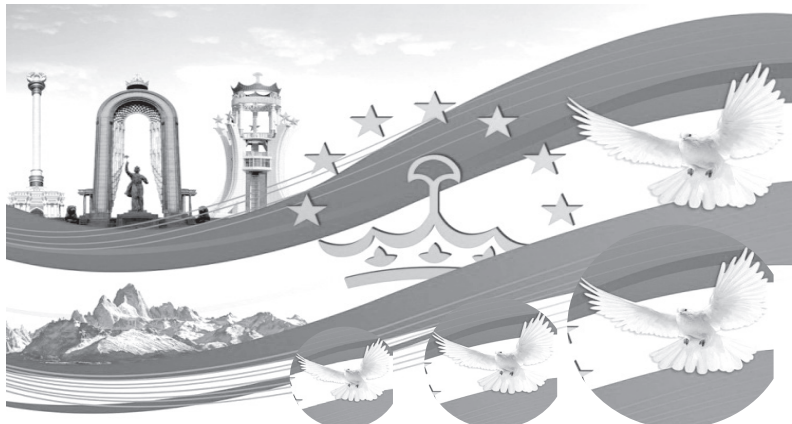
созандагӣ машғул гардиданд.

Ободии ҷаҳон вобаста ба сулҳу ваҳдат аст. Дар ҷомеае, ки сулҳу ваҳдат пой-дор аст, ҳеч гоҳ ба он осебу газанде намерасад. Воқеан, Ваҳдати миллии тоҷикон на-мунаи олиӣ ҳамдигарфаҳмӣ ва сулҳофаринӣ дар тамо-ми ҷаҳон доништа шудааст. Танҳо ба шарофати ваҳдат душвории монеаҳо паси сар шуданд, кишвари азизамон ба пешрафту тараққиёти ҷашм-гир ноил гардид.

Гулноз МАХКАМОВА,
қорманди Осорхонаи
маорифи АТТ

Барои иштирок дар даври асосии имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ беш аз 112 ҳазор нафар довталаб номнавис карда шуд.

27-УМИ ИЮН – РӯЗИ ВАҲДАТИ МИЛЛӢ

Неъматӣ бебаҳои миллат

Таърих гувоҳ аст, ки пас аз ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ мардуми тоҷик ба марҳалаи нав қадам гузошт.

Оғози марҳилаи навини давлатдорӣ барои мардуми тоҷик ниҳоят душвор ва гарон афтод. Мутаассифона, сарзамини куҳанбунёди мо гирифтори ҷанги шаҳрвандӣ гардид, ки хисороти зиёд ба ҷо гузошт.

16 ноябри соли 1992 дар Иҷлосияи XVI Шурои Олии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба вазифаи раиси Шурои Оли интихоб гардиданд. Мардуми тоҷик тақдирӣ ояндаи худ ва давлатро ба фарзанди фарзонаи миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бовар намуд.

Аз рӯзҳои аввали роҳбарӣ мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо роҳи мусолиҳатомез ҳал намудани низоъҳои мусаллаҳонаи дохилии кишварро пеш гирифтанд.

Дар ин роҳи басо душвор Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо шучоату ҷасорат, ватанпарастиву миллатдӯстӣ ҷони хешро ба гарав монда, сулҳу ваҳдатро дар кишвар барқарор намуданд.

Хушбахтона, бо ташаббус ва ҷасорату ҷонфидоии Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон 27 июни соли 1997 дар шаҳри Москва Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризояти миллӣ ба имзо расид.

Санади тақдирсози мазкур ба ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ хотима бахшид, барои оғози рушди давлатдорӣ Тоҷикистони соҳибистиклол ва ҳаёти ороми осудаи мардумамон шароити мусоид фароҳам овард.

Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суҳанрониҳояшон қайд карданд: «Ҳар касе, ки ниҳоле сабзонда бошад, медонад, ки дарахт сола як маротиба ҳосил медиҳад. Аммо, ниҳоле низ вучуд дорад, ки ҳамеша меваи ширин ба бор меоварад. Мо аллакай меваи ширин аз дарахти сабзондамон чашидем, ҷомеаи мо аз он баҳравар гардид, мо ҳаргиз роҳ намедихем, ки тешае ба решаи он расад».

Сулҳу оштии, яқдигарфаҳмӣ толиби осоиштагӣ будани мардумро ифода мекунад. Ваҳдат бошад, ба ҳам омадан, аз як гиребон сар баровардан,

ҳамдигарфаҳмиро дар худ таҷҷасум мекунад. Он таҳкими давлат, начоти миллат, рушди ҷомеа ба шумор меравад. Танҳо ҷомеае рушд мекунад, ки дар он ваҳдату яқдигарфаҳмӣ ҳукмфармост.

Ваҳдати миллӣ ҳамчун омили муттаҳидсозандаи миллати тоҷик имкон фароҳам овард, ки дар кишварамон таҳкурсии ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ гузошта шавад ва сатҳу сифати зиндагии мардум баланд гардад.

Бояд қайд кард, ки дар марҳалаи нави давлатсозӣ Пешвои миллат ба сохтани роҳро пулҳо таваҷҷуҳи махсус зоҳир намуданд, дар тамоми фаслҳои сол рафтуомади мардум таъмин гардид.

Ташаббусҳои ҷаҳонии Пешвои миллат дар ҳамма масоҳаҳои глобалии обу иқлим, ҳифзи пирияхҳо аз ҷониби ҷомеаи байналмилалӣ хуш пазируфта шуданд.

Ҳамин тариқ, маҳз бо заҳмату талошҳои пайгиронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар интиҳои асри XX мардуми тоҷик аз фоҷиаи миллӣ раҳо ёфта, Истиқлоли давлатии худро таҳким бахшид ва миллати тоҷик баъд аз ҳазор сол дар роҳи эҳёи давлатдорӣ миллӣ ба дастовардҳои бузурги таърихӣ ноил гардид ва имрӯз ба сӯйи ояндаи нек устуворона қадам мегузорад.

Аз ин рӯ, моро лозим аст, ки ба қадри сулҳу субот ва Ваҳдати миллӣ бирасем ва онро ҳамчун гавҳараки ҷашм ҳифз намоем.

Алишер АБДУЛМАЧӢД,
дотсент, мудири кафедраи
журналистикаи Донишгоҳи
давлатии Қӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Омили пешрафти давлат

Ваҳдати миллӣ яке аз арзишҳои асосии давлатдорӣ ва ҳаёти ҷамъиятии ҳар кишвар ба шумор меравад. Ин мафҳум ҳамгирони тамоми кишроҳи ҷомеа, миллату халқиятҳо ва гурӯҳҳои иҷтимоиро дар атрофи як ҳадаф – оромӣ, сулҳ ва пешрафти кишвар ифода мекунад.

Дар бораи таърих, зарурат ва сабаби ба вучуд омадани ин ибора бисёр гуфтаему навиштаем. Мухтасари он ҳамин аст, ки бо имзои Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризояти миллӣ дар кишвар сулҳу субот устувор гардид. Мусаллам аст, ки нақши Пешвои миллат дар таҳкими Ваҳдати миллӣ ниҳоят бузург аст. Маҳз бо талошу пайкори хидматҳои мондагори Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон миллат сарҷамъ ва давлат аз нобудӣ нигоҳ дошта шуд.

Маълум аст, ки Ваҳдати миллӣ сарҷамъаи асосии пешрафт ва оромии мардуми кишвар мебошад. Аз ин рӯ, ҳар яки моро мебояд, онро мисли неъматӣ бебаҳо ҳифз карда, таҳким бахшем. Бахусус, ҷавонон ҳамчун неруи пешбарандаи ҷомеа ин маъниро дуруст дарк карда, ба арзишҳои миллӣ эҳтиром гузоштаву Ваҳдати миллиро ҳифз намоёнд, ба таърихи кишвар, забон, фарҳанг ва қаҳрамоноҳои гузаштагон арҷ гузоранд. Азбаски имрӯзҳо ҷаҳонро хатарҳои ифротгароӣ, ихтилофҳои забонӣ ё мазҳабӣ, тафриқаандозии сиёсӣ ва гурӯҳӣ таҳдид мекунад, зарур аст, ки ҳушёрӣ сиёсиро аз даст надихем.

Ваҳдати миллӣ танҳо сулҳ нест, балки заминаи асосии пешрафти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ аст. Аз ин ҷост, ки имрӯз дар кишвар корхонаҳо ва мактабу донишгоҳҳо бунёд мегарданд, роҳҳои автомобилгард, неругоҳ ва биноҳои муҳими давлатӣ сохта мешаванд. Бинобар ин, ваҳдатро бояд дар оила, муассисаи таълимӣ, ҷойи кор, кӯчау хиёбон ва дар ҳар ҷо тарғибу ситоиш кард, то ғазанде ба он нарасад.

Маҳтобӣ БОБОЗОДА,
ҳуқуқшиноси ХХДТ дар ноҳияи Шохмансур

Рохнамои сулҳ ва ҳамзистии осоишта

Таърихи навини Тоҷикистон яке аз саҳифаҳои сарнавиштсози худро дар давраи пас аз истиқлол таҷриба кард, ки бо ҷанги шаҳрвандии солҳои 1992-1997 алоқаманд аст. Ин низои мусаллаҳонаи дохилӣ, ки дар пайи ҳалли сиёсӣ маъмури ва танишҳои идеологӣ ва геополитикӣ ба вучуд омад, ҷомеаи тоҷикро ба бухрони амики сиёсӣ, иҷтимоӣ ва маънавӣ кашид. Зери таъсири бевоситаи омилҳои дохилию хориҷӣ, низоъ ба сатҳи фоҷиаи миллӣ табдил ёфт ва таҳдид ба ҳастии давлати навтаъсиси Тоҷикистон гардид.

Дар ҷунин шароити бухронӣ, зарурати пайдо шудани раҳнамои миллӣ, ки тавонад ба марҳилаи нооромии сиёсӣ нукта гузорад ва ҷомеаро ба сӯйи сулҳу субот роҳнамоӣ кунад, беш аз ҳар вақти дигар эҳсос мешуд. Интиҳоби мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба мансаби Раиси Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар моҳи ноябри соли 1992 дар як марҳалаи бисёр ҳассос ва бухронӣ сурат гирифт. Он замон Тоҷикистон дар ҳолати ғурупошии сохторҳои давлатӣ, шикасти низоми сиёсӣ ва шиддати ҷанги дохилӣ қарор дошт. Соҳиб шудан ба мақоми аввалини давлатӣ дар ҷунин шароит на танҳо масъулияти сангин, балки баёнгари омодагии шахсият барои фидокорӣ ва ризояти таърихӣ дар назди миллат буд.

Мухтарам Эмомалӣ Раҳмон сарфи назар аз душвории вазъ, иқдомоти

бузург барои манъи хунрезӣ ва эҳёи пояҳои давлатдориро ба роҳ монданд. Музокироти сулҳ байни ҷонибҳои даргир оғоз гардид, ки ба муколамаи миллӣ ва дар ниҳоят, ба имзои Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризояти миллӣ дар соли 1997 анҷомид.

Моделҳои миллии сулҳи тоҷикон ба се унсурҳои асосӣ тақия мекунад:

- Тафаккури миллӣ ва ахлоқи ҷамъиятӣ – яъне, бар асоси арзишҳои фарҳанги таърихӣ таҳаммулгароӣ.
- Сиёсати ҳамгароёна ва шомилсозӣ – иштироки тамоми нерӯҳои сиёсӣ, аз ҷумла, муҳолифин дар низоми давлатӣ.
- Фаъолияти мушаххаси Пешвои миллат – таҷрибаи роҳбарии шахсият дар шаклгирии тафаккури ваҳдатсоз ва равандҳои ҷомеасозӣ.

Ҷаҳонишавӣ, ки ҳосси замони муосир маҳсуб меёбад, аз як тараф, василаи тақвияти робитаҳо ва ҳамгирони кишварҳо гардида, аз ҷониби дигар, боиси паҳншавии таҳдидҳои фаромиллӣ, шиддати гирифтани нобаробарии ҷаҳонӣ, фишор ба арзишҳои миллию фарҳангӣ ва амиқтар гардидани ихтилофоти миёни кишварҳои пешрафта ва ақибмонда шудааст. Таҳти таъсири ин раванд мушкилоти замони муосир хусусияти глобалӣ касб намода, ба таҳдидҳои нигаронкунандаи ҷомеаи башарӣ мубаддал шудаанд.

Дар ҷунин шароит Ҷумҳурии Тоҷикистон бо гузаштан аз марҳалаи таҳкими истиқлол ва барқарории су-

боти миллӣ сиёсати хориҷии «дарҳои кушода»-ро интихоб намуд. Имрӯз Тоҷикистон на танҳо ҳамчун кишвари ором, балки субъекти фаъол ва ташаббускор дар сиёсати байналмилалӣ шинохта мешавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон сулҳро на танҳо як раванди сиёсӣ, балки арзиши ҳаёти ва маънавии умумибашарӣ медонанд. Сулҳ ҳамчун заминаи суботи устувор, пешрафти иқтисодӣ, таҳкими фарҳанг ва рушди инсонӣ маънидод мешавад.

Таъмини сулҳу субот дар Тоҷикистон, ки дар натиҷаи иродаи сиёсӣ ва фарҳанги муколама ба даст омад, имрӯз ҳамчун мероси арзишманд ва таҷрибаи муваффақ дар арсаи муносибатҳои байналмилалӣ арзёбӣ мешавад. Нақши Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккули консепсияи сулҳ ва фарҳанги ҳамзистӣ натавонанд ҳоси заминаи сиёсати миллӣ, балки дорои аҳамияти умумибашарӣ мебошад. Арзишҳои, ки Пешвои миллат дар сиёсати худ тарғиб менамояд – адолат, баробарӣ, таҳаммул, ҳамбастагӣ, илм, маърифат, оромӣ – бо арзишҳои асосии Созмони Милалӣ Муттаҳид ва дигар созмонҳои байналмилалӣ мувофиқ меоянд. Ба гуфтаи қоршиносони ватанию хориҷӣ, фаъолияти Пешвои миллат дар пояи ин арзишҳои инсонгароёна бунёд ёфтааст ва ҳоси танҳо як миллат нест, балки ҷавобгӯи ниёзҳои умумии

ҷомеаи башарӣ мебошад.

Мақтаби сулҳофаринии Тоҷикистон, ки дар заминаи таҷрибаи сулҳи дохилӣ, фарҳанги таҳаммулпазирӣ ва фалсафаи шарқӣ ташаккул ёфтааст, метавонад ҳамчун модели амалӣ барои кишварҳои даргир, минтақаҳои бухронӣ ва муҳитҳои ҷамъии муноқишаомез хидмат кунад. Дар шароити муосир, ки ҷаҳон ба рӯйдодҳои фишорвар ва афзоиши ихтилофҳо рӯ ба рӯст, консепсияи сулҳи Пешвои миллат ҳамчун як пешниҳоди назариявӣ ва амалии ҳалкунанда арзиши бузург дорад.

Ҳамин тавр, Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асри XXI бо роҳбарии Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон худро ҳамчун кишвари сулҳпарвар, ташаббускор ва дорои консепсияи ҳосси сиёсати хориҷӣ муаррифӣ намуд. Таҷрибаи сиёсати сулҳ, консепсияи инсонгароёнаи муносибатҳои байналмилалӣ ва ташаббусҳои байналмилалӣ Тоҷикистон дар арсаи сулҳу амният имрӯз мавриди эътирофи ҷомеаи ҷаҳонӣ қарор гирифтаанд. Ин муваффақият на танҳо натиҷаи талошҳои сиёсати давлатӣ, балки самари ҷаҳонбинӣ, фарҳанг ва фалсафаи сулҳе мебошад, ки дар шахсияти Пешвои миллат таҷассум ёфтааст.

Рухшона ВОСИҶҶОНЗОДА,
директори Муассисаи давлатии
бучетии таҳсилоти миёнаи умумии
Россия-Тоҷикистон «Мақтаби
миёнаи умумӣ бо омӯзиши амиқ
фанҳои алоҳида дар шаҳри Қӯлоб ба
номи К. Д. Ушинский»

ҚОБИЛИЯТИ ЗЕҲНӢ

ҲАЛЛИ МАСЪАЛАҲО ДОИР БА ОЛИМПИАДА

(Идома аз шумораҳои гузашта)

Машгулияти бисту шашум (синфҳои 5-7)

403. Масоҳати квадрат 16 м² аст. Агар тарафи квадрат а) ду маротиба; б) се маротиба; в) ба 29 м зиёд карда шавад, масоҳати он ба чанд баробар мешавад?

404. Суммаи якчанд адад ба 1 баробар аст. Оё суммаи квадратҳои онҳо аз 0,01 хурд шуда метавонад?

405. 10 халта танга ҳаст. Дар 9 халта тангаҳои ҳақиқӣ (10 граммӣ), дар як халта тангаҳои қалбакӣ (11 граммӣ) мавҷуд аст. Дар тарозуи электронӣ бо як баркашидан муайян карда шавад, ки дар кадом халта тангаҳои қалбакӣ мавҷуд аст.

406. Исбот кунед, ки суммаи дилҳо чор адади натуралии пай дар пай ба 4 тақсим намешавад.

407. Тайёра аз шаҳри А ба шаҳри В, пас аз он ба қафо парвоз кард. Суръати ҳоси он доимӣ мебошад. Дар кадом ҳолат тайёра тезтар ба манзил мерасад; ҳангоми набудани шамол ё ҳангоми доимо аз самти А ба самти В вазидани шамол?

408. Исбот кунед, ки хати ростро ҳамин хел гузаронидан мумкин аст, ки он ҳамаи тарафҳои 1997-кунчаро (аз қуллаҳо нагузашта) бурида гузарад.

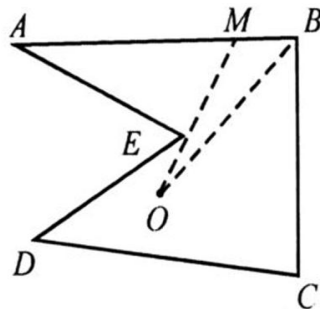
409. Бригадаи алафдаравон рӯзи аввал ними алафи майдон ва боз 2 гектор, рӯзи дуюми кор 25%-и қисми боқимондаи майдон ва 6 гектари охириро даравид. Масоҳати майдони алаф-зорро ёбед.

410. Бисёркунча (ба расм нигаред) ва дар дохили он нуқтаҳо ҳамин хел созад, ки аз ин нуқта ягон тарафи бисёркунча ва аз нуқтаи О тарафи АВ пурра намоён нашавад.

411. Оё адади 1234 567 891 011 сода аст?

412. 11 халта танга мавҷуд аст. Дар 10 халта тангаҳои ҳақиқӣ (10 граммӣ), дар як халта тангаҳои қалбакӣ (11 граммӣ) мавҷуд аст. Халтаи тангаҳояш қалбакиро ёбед.

413. Ғаффор бо падараш ба ҳучраи тирпаронӣ (тир) рафт. Онҳо маслиҳат карданд, ки Ғаффор 5 маротиба тир паронида, ба ҳар тир ба нишон расида боз ҳукуки ду маротиба тир паррониро ба даст меорад. Ғаффор ҳамагӣ 17 маротиба тир паронд. Тирӣ ӯ чанд маротиба ба нишон расидааст?

414. Дар сандуқи торик 10 дона сачоқчаи сурх, 8 дона кабуд ва 2 дона зард мавҷуд аст. Кадом миқдори камтарини сачоқчаҳоро гирифтани лозим аст, ки дар байни онҳо аниқ:

- а) 4 сачоқчаи рангаш якхела;
- б) 6 сачоқчаи якрангча;
- в) яктогӣ сачоқчаҳои рангашон гуногун;
- г) 6 сачоқчаи кабуд бошад.

415. Вараки коғазро ба чор қисм бурида ҷудо карда, пас аз он баъзеи онҳоро боз ба чор қисм бурида ҷудо карданд. Оё дар натиҷаи ин амалиёт 50 варақчаи коғазро ҳосил кардан мумкин аст?

416. Савора нимаи аввали роҳро бо суръати 20 км/соат, қисми дуюми роҳро бо суръати 12 км/соат тай намуд. Суръати миёнаи савораро ёбед.

Ҳалли масъалаҳо ва нишондоди онҳо

403. а) 8 м ва 64 м²; б) 12 м ва 144 м²; 3) 4,2 м ва 17,64 м². 404. Ҳа. Масалан, суммаи 1000 касрҳои даҳӣ, ки ҳар яки онҳо ба 0,001 баробар аст, ба 1 баробар мебошад. Суммаи квадратҳои ҳамин касрҳо 0,001<0,01-ро ташкил медиҳад. 405. Халтаҳоро рақамгузорӣ намуда, аз ҳар яки онҳо миқдори тангаҳоро, ки ба рақами халта мувофиқ аст, мегирем. Мо ҳамагӣ 1+2+ +10=55-то танга мегирем. Агар ҳамаи онҳо ҳақиқӣ бошанд, вазни умумии онҳо 5502-ро ташкил медиҳанд, аммо дар байни онҳо тангаҳои қалбакӣ ҳам мавҷуданд, бинобар ин, вазн бештар мешавад. Агар дар халтаи якум тангаҳои қалбакӣ бошанд, фарқи вазнҳо 1 граммро ташкил медиҳад. Агар ин танга дар халтаи дуюм бошад, фарқ 2 г мешавад. Фарқи онҳоро муайян карда, дар кадом халта будани тангаҳои қалбакиро фаҳмида мегирем. 406. Бигзор, адади якум x бошад, он гоҳ адади дуюм $(x+1)$, адади сеюм $(x+2)$, адади чорум $(x+3)$ мешавад. Он гоҳ суммаи ин ададҳо $4x+6$ мешавад. Ин адад ба 4 тақсим намешавад, пас суммаи чор адади натуралии пай дар пай ба 4 тақсим шуда наметавонад. 407. Дар ҳавои ором (бешамол). Бигзор, S -масофаи байни шаҳрҳо, v -суръати тайёраи якум, u -суръати шамол, t -вакти парвоз ба ҳарду тараф дар ҳавои ором, t_1 ва t_2 -вакти парвоз ба як тараф аз рӯйи самти шамол ва бе шамол бошад. Он гоҳ $2S = vt = v(t_1 + t_2) - u(t_2 - t_1)$ мешавад. Агар ҷамъшавандаи $u(t_2 - t_1)$ -ро гирифта партоем, тарафи чапи баробарӣ меафзояд ва ҳосил мекунем: $vt < v(t_1 + t_2)$. Аз ин ҷо $t < t_1 + t_2$ мешавад. 408. Фарз мекунем, ки ин имконпазир бошад. Ҳаргуна бисёркунча ҳамвориро ба ду қисм ҷудо мекунанд. Қад-қади хати рост ҳаракат мекунем. Дар ибтидои ҳаракат берун аз

бисёркунча қарор дорем. Вақте ки тарафи якумро мебарем, ба дохили бисёркунча медароем, пас аз он боз берун меоем. Тарафи бисёркунчаро ҷуфт маротиба бурида, берун аз он ва тоқ маротиба бурида, дар дохили он хоҳем буд. Пас аз вохӯрӣ бо тарафи охири мо дар дохили бисёркунча ҷойгир шуда, хати рост минимум боз як тарафи онро мебурад. Ҳамин хел мешавад, ки хати рост бояд яке аз тарафҳои бисёркунчаро 2 маротиба бурад, ки ин ғайриимкон мебошад. 409. 20 га. Ҳал. Азбаски 25%-ин $\frac{1}{4}$ ҳиссаи боқимонда, 6 га- $\frac{3}{4}$ ҳиссаи

боқимонда ва тамоми қисми боқимонда 8 га мебошад, он гоҳ ними алафзор 10 га мешавад.

410. Нигаред ба расм. 411. Не. Адад таркибӣ аст, чунки суммаи рақамҳои он ба 3 тақсим намешавад. 412. Ба як халта рақами 0, ба дигараш 1 ме

дихем. Ба монанди масъалаи 255 рафтор мекунем. Агар тангаҳои қалбакӣ дар халта 0 бошанд, вазни умумии ҳамаи тангаҳои гирифташуда 550 граммро ташкил медиҳад. 413. 6 маротиба. Ҳал. Ғаффор назар ба нақшаи пешбиниқардашуда 12 маротиба бештар тир паронидааст. 414. 12 сачоқ, 16 сачоқ, 19 сачоқ, 20 сачоқ. 415. Не. Агар варақ ба чор қисм тақсим карда шавад, 3 пора зиёд мешавад. Азбаски дар ибтидо ҳамагӣ як варақ коғаз буд, бинобар ин, баъд аз буридан, $3n+1$ пора мешавад, ки он дар ягон қимати n ба 50 баробар намешавад. 416. 15 км/соат. Ҳал. Бигзор, тамоми роҳ $2S$ бошад, он гоҳ ними аввали роҳро савора

бо вақти $t_1 = \frac{S}{20}$ ва қисми дуюми роҳро бо вақти $t_2 = \frac{S}{12}$ тай намудааст. Пас вақти ба тамоми роҳ сарфкардаи савора $t = t_1 + t_2 = \frac{S}{20} + \frac{S}{12} = \frac{2S}{15}$ шуда, суръати миёнаи он $v = 2S : \frac{2S}{15} = 15$ км/соат баробар мешавад.

Мамадҷон МАҲКАМОВ,
профессори кафедраи методикаи таълими
математикаи ДДОТ ба номи
Садриддин Айни

БА ЁРИИ ОМӢЗГОРОН

Масъалаҳои химиявӣ

(Идома аз шумораҳои гузашта)

20. 11,2 л (ш.м.) оксиди сулфур чанд грамм аст?

Ҳал: Ҳаҷми 1 мол газҳои гуногун дар шароити муътадил ба 22,4 л баробар аст. Масъаларо бо формулаи формулаи зерин ҳал мекунем:

$$n = \frac{m}{M} \text{ ва } n = \frac{V}{V_m}$$

Тавре дар боло зикр кардем, ҳаҷми 1 мол газҳои гуногун дар шароити муътадил ба 22,4 л баробар аст. Пас миқдори газҳо бо ҳам баробаранд ($n = n$), дар натиҷа формулаи зерин ҳосил мешавад, ки мо массаи онро ҳисоб мекунем:

$$\frac{m}{M} = \frac{V}{V_m} \Rightarrow m = \frac{M \cdot V}{V_m}$$

Дар ин формула m -массаи моддаи додашуда (грамм), M -массаи молярии моддаи додашуда

(г/мол), V -ҳаҷми газ (л) ва V_m -ҳаҷми молярӣ (22,4 л/мол) мебошад.

д.ш.а

$$V = 11,2 \text{ л}$$

$$V_m = 22,4 \text{ л/мол}$$

$$M(\text{SO}_2) = 64 \text{ г/мол}$$

$$m(\text{SO}_2) = ?$$

$$m = \frac{11,2 \cdot 64}{22,4} = 32 \text{ г}$$

Ҷавоб: 32 г

21. 11,2 л (ш.м.) оксиди карбон чанд грамм аст?

Ҳал: Ҳаҷми 1 мол газҳои гуногун дар шароити муътадил ба 22,4 л баробар аст. Масъаларо бо формулаи зерин ҳал мекунем:

$$n = \frac{m}{M} \text{ ва } n = \frac{V}{V_m}$$

Тавре дар боло зикр кардем, ҳаҷми 1 мол газҳои гуногун дар шароити муътадил ба 22,4 л баробар аст. Пас миқдори газҳо бо ҳам баробаранд ($n = n$), дар натиҷа формулаи зерин

ҳосил мешавад, ки мо массаи онро ҳисоб мекунем:

$$\frac{m}{M} = \frac{V}{V_m} \Rightarrow m = \frac{M \cdot V}{V_m}$$

Дар ин формула m -массаи моддаи додашуда (грамм), M -массаи молярии моддаи додашуда (г/мол), V -ҳаҷми газ (л) ва V_m -ҳаҷми молярӣ (22,4 л/мол) мебошад.

д.ш.а

$$V = 11,2 \text{ л}$$

$$V_m = 22,4 \text{ л/мол}$$

$$M(\text{CO}_2) = 44 \text{ г/мол}$$

$$m(\text{CO}_2) = ?$$

$$m = \frac{11,2 \cdot 44}{22,4} = 22 \text{ г}$$

Ҷавоб: 22 г

(Давом дорад)

С. ШОДИЕВ, доктори Phd-и ДИТТ,
Ч. АЛИЕВ, донишҷӯи ДТССТ

Дар ВМКБ беш аз 1000 иншоот ба истиқболи 35-солагии Истиқлоли давлатӣ мавриди истифода қарор гирифт.

БА ТАВАҚҚУҲИ МАҚОМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ ВИЛОЯТИ СУҒД

Муассисаи таълимии деҳаи Далёни Болои ноҳияи Деваштич, ки бо сабаби нарасидани маблағ ҳашт сол боз нотаом монда буд, бо дастгирӣ ва саҳми муҳочирони корӣ ба анҷом расонида шуд. Лозим ба зикр аст, ки ҳудуди якуним ҳазор муҳочирин ин деҳа, ки асосан дар шаҳри Москваи Федератсияи Россия кору фаъолият мекунанд, барои сохтмони ин мактаб фонди хайриявие таъсис дода, ҳар кадом аз рӯйи имкони худ анҷоми корҳои сохтмониро маблағгузорӣ менамоянд.

Муҳочирини ватандӯст ва яке аз маъмуруни «Фонди хайриявии Далёни Боло» Хушрӯз Махмадёроев таъкид кард, ки то имрӯз аз ҳисоби маблағҳои ҷамъшуда, ки он асосан саҳми муҳочирон мебошад, барои бунёди мактаб беш 200 000 сомони маблағ ва масолеҳи бинокорӣ равона карда шудааст. Мақсад аз таъсиси фонди хайриявии мазкур саҳмгузорӣ дар корҳои ободии диёр ва ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла, сохтмони мактабу бунгоҳҳои тиббӣ ва инчунин, дастгирӣ беморону ниёзмандон аст.

Узви комиссияи сохтмони мактаби нав дар деҳаи Далёни Боло Ҳазраткул Мирҷумъаев зикр кард, ки ҳоло 90% корҳои бинокорӣ ба иҷро расонида шуда, танҳо рангубори дохилу беруни синфхонаҳо боқӣ мондааст. Мактаб аз 20 синфхона иборат буда, имкон дорад, дар ду басти таҳсил беш аз 640 нафар толибилмро фаро гирад. Аммо барои амалӣ гаштани ин иқдоми наҷиб дастгирӣ ҳукумати ноҳия ва вилояти Суғд зарур ва саривақтӣ мебошад.

Мавриди зикр аст, ки сохтмони мактаби нав аз тариқи ҳашари дастаҷамъии сокинон сурат гирифта, дар ин росто, саҳми муҳочирони корӣ назаррас аст. «Муҳочирон на танҳо барои бунёди мактаб, балки кашидани хати оби нушидани, кофтани чоҳи амудӣ, таъмиру тармими барқарор намудани боғи фароғатӣ, таъмири роҳу пулҳои мошингузари деҳа пай-

Далёни Боло яке аз калонтарини деҳаҳои ноҳияи Деваштич аст, ки дар он беш аз 11 ҳазор аҳоли зиндагӣ мекунанд. Мушкилоти асосии ин деҳа нарасидани мактаб маҳсуб мешавад, ки сокинон барои ҳалли он талошҳои созанда намуданд. Алҳол дар ин деҳа се мактаб: МТМУ №8, №49 ва гимназияи №3 фаъолият доранд. Аз қисмати ғарбӣ то расидан ба маркази деҳа роҳ хеле тӯлонӣ мебошад ва аз сабаби набудани мактаб дар маҳаллаҳои навбунёд, хонандагон ҳангоми рафтуомад, маҳсусан, дар фасли сармо ва дар ҳолати яхбандии роҳҳо азият мекашанд.

Мактаб ба сертификати замин ва мизу курсӣ ниёз дорад

(Бо азму иқдоми наҷибӣ муҳочирони ватандӯст сохтмони мактабе, ки ҳашт сол боз нотаом монда буд, ба анҷом расонида шуд)

васта маблағгузорӣ менамоянд. Мо-пирони диёр, аз муҳочирони меҳнатӣ барои ин амали хайрашон изҳори миннатдорӣ менамоям», - бо арзи сипос таъкид менамояд, сокини деҳа Бозор Мирҷумъаев.

Албатта, солҳои охир бунёди муассисаҳои нави таълимӣ дар ноҳияи Деваштич бомаром идома дорад ва дар ин самт бо дастгирӣ соҳибкорони ватандӯст, шахсони саховатпешаи ноҳия аз тариқи ҳашар сохтмони 19

синфхонаи иловагӣ барои 1000 нафар дар назди МТМУ №48-и деҳаи Мучун, сохтмони 16 синфхонаи иловагӣ барои 620 нафар дар назди МТМУ №18-и деҳаи Дархон, сохтмони бинои нав дар деҳаи Обиборики Ҷамоати деҳоти Далёни Боло иборат аз 16 синфхона барои 380 ҷойи нишаст, сохтмони бинои нави мактаб дар деҳаи Панҷбоғи Ҷамоати деҳоти Мучун иборат аз 8 синфхона барои 240 ҷойи нишаст оғоз гардида, корҳо

бомаром идома доранд.

Дар масъалаи ба истифода додани мактаби деҳаи Далёни Боло баъзе мушкилот, аз ҷумла, дастрас намудани сертификати замин, таъмин намудани синфхонаҳо бо мизу курсӣ ба назар мерасад, ки сокинон барои ҳалли мусбати он умедворанд.

Мудирӣ шуъбаи маорифи ноҳияи Деваштич Даврон Зикруллоев дар хусуси сохтмони мактаби нав дар деҳаи Далёни Боло зикр намуд, ки иқдоми муҳочирони меҳандӯстро дар мавриди бунёди мактаби нав ҳаматарафа ҷонибдорӣ менамоям ва албатта, дар ин самт баъзе мушкилот ба назар мерасанд, ки барои ҳалли он тадбирҳои зарурӣ андешида шуда истодааст. Мо ба унвони Ҳукумати мамлакат аз номи Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Деваштич барои дастрас намудани сертификат мактаб ирсол намудем ва боварӣ дорем, ки он дар рӯзҳои наздик ҳалли мусбати худро хоҳад ёфт.

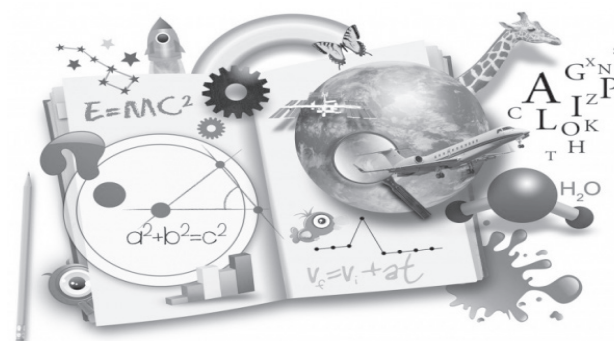
Сокинону муҳочирони ватандӯсти деҳаи Далёни Боло азму талош доранд, ки ин мактаби навбунёд моҳи сентябри соли равон дар арафаи таҷлили ҷашни соҳибистиклолии Тоҷикистони азиз мавриди баҳрабардорӣ қарор гирад, то мушкилоти сокинони деҳа бартараф гардида, толибилмон бо муассисаи нави таълимии замонавӣ таъмин шаванд.

Мавриди зикр аст, ки беш аз 90 ҷойи корҳои сохтмонӣ, таъмир, рангубори муассисаи пурра анҷом ёфтааст ва танҳо бо мизу курсӣ таъмин кардани мактаб, дастрасии сертификат, таъкили синфхонаҳои компютерӣ ва озмоишгоҳҳои замонавӣ имкон фароҳам меоварад, ки мактаби нав дар соли нави хониш дари ҳешро ба рӯйи толибилмон боз намояд ва ба ин васила, мушкилоти сокинони деҳаи дурдасти ноҳия ҳалли худро хоҳад ёфт.

Нуъмон РАҶАБЗОДА,
«Омӯзгор»

МУЛОҶИЗА ВА ПЕШНИҲОД

Барномаи таълими фанни физика бознигарӣ меҳақад

Стандарт ва барномаи таълимӣ аз фанни физика барои синфҳои 7-11, ки мавриди истифода қарор дорад, соли 2021 бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илм ба ҷоп тавсия шудааст. Ин барнома дар асоси «Нақшаи таълимии муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2019 ва солҳои минбаъда» таҳия гардидааст. Дар ин стандарт ва барномаи таълимӣ тағйироти зиёде ба ҷашм мерасад. Аз ҷумла, омӯзиши мавзӯҳои «Импульс», «Қонуни бақои импульс ва татбиқи он», «Энергияи механикӣ ва намудҳои он» ва «Табиқати энергияи механикӣ ба навіҳои дигари энергия» аз синфи 8-ум ба синфи 7-ум, аз синфи 9-ум мавзӯҳои ба ҷараёни тағйирёбанда вобаста ба синфи 8-ум ва аз синфи 10-ум боби электростатика, қонунҳои ҷараёни доимӣ ва ҷараёни электрӣ дар муҳитҳои гуногун ба синфи 11-ум гузаронида шудааст.

Ин тарзи тақсимбандии мавзӯҳо омӯзиши фанни физикаро, маҳсусан, дар синфи 7-ум ва 11-ум, аз сабаби зиёдшавии мавзӯҳо ва кам будани соати дарсӣ мушкул кардааст. Масалан, барои омӯзиши боби аввал дар синфи 7-ум, ки «Физика ва усулҳои физикии омӯзиши табиат» ном дорад, ҳамагӣ 4 соат ҷудо шудааст. Ҳол он ки дар китоби дарсӣ маълумот барои омӯзиши мавзӯҳои ин боб 60 саҳифаро дар

бар мегирад. Тасаввур кунед, ки барои хонанда дар ҳар як соати дарсӣ ба ҳисоби миёна 15 саҳифа вазифаи хонагӣ дода мешавад (ғайр аз корҳои амалӣ). Оё дар аввали омӯзиши фанни физика, ин сарбории аз ҳад зиёд хонандаро хаста намекунад?!

Дар синфи 11-ум, асосан, аз китоби дарсии муаллиф Г. Я. Мякишев ва Б. Б. Буховцев дар тарҷумани шодровон Саидҷафар Қодирӣ истифода мешавад. Маводи назариявии ин китоб барои 3 соати дарсӣ дар як ҳафта пешниҳод шудааст. Ҳамроҳ кардани се боб аз синфи 10, ки танҳо маводи назариявӣ 80-90 саҳифаро дар бар мегирад, омӯзиши физикаро дар синфи 11 мушкул кардааст. Дар баробари ин, ба ҳамагон маълум аст, ки бо қарори ҳайати мушовараи Вазорати маориф ва илм (аз 31 майи соли 2023 тахти рақами №8/1) «Нақшаи таълимии муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2023-2024 ва солҳои минбаъда» ба ҷоп расид.

Мувофиқи нақшаи таълимии мазкур барои омӯзиши фанни физика дар синфҳои 10-11 дар як ҳафта 2 соат ҷудо шудааст. Ин тағйироти омӯзиши физикаро дар синфи 11 боз ҳам мушкултар кардааст. Масалан, барои омӯзиши боби «Асосҳои назарияи нисбият» ҳамагӣ 3 соат, «Квантҳои рӯшноӣ» 2 соат рост меояд. Ҳол он ки ин бобҳо танҳо дар синфи 11 омӯхта мешаванд ва дар физикаи муосир мавқеи муҳим доранд.

Барои бартараф кардани ин мушкилиҳо пешниҳод мекунам, ки стандарт ва барномаи таълимӣ аз фанни физика ба таври таҷлили бозбинӣ карда шавад.

Мувофиқи «Нақшаи таълимии муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2023-2024 ва солҳои минбаъда» дар синфҳои 10 ва 11 таълими фанни «Астрономия» ҳафтае 1 соат ба роҳ монда шудааст. Ин имкон медиҳад, ки фанни астрономия дар зинаи сеюми таҳсилот ба таври мукамал омӯхта шавад. Зарурат ба омӯзиши мавзӯҳои астрономия дар синфи 9-ум наменонад,

чунки таҳсили миёнаи умумӣ ҳатмист ва хонандагон астрономияро дар синфҳои 10-11 меомӯзанд. Ин тағйироти имкон медиҳад, ки мавзӯҳои ба астрономия бахшидашуда дар синфи 9 лағв карда шаванд.

Боби механика, ки барои синфи 10 ҷудо шудааст, қисмати кинематикаи он дар синфи 9 омӯхта шаванд. Барои омӯзиши механика дар синфи 9-ум (дар ҷорӣ қорум) донишҳои математикӣ пурра фароҳам мешавад. Бобҳои электростатика, қонунҳои ҷараёни доимӣ ва ҷараёни электрӣ дар муҳитҳои гуногун на дар синфи 11, балки бояд дар синфи 10 омӯхта шаванд.

Дар баробари ин, боби «Квантҳои рӯшноӣ» аз синфи 11 ба синфи 9 баргардонидида шаванд, зеро дарки баъзе мавзӯҳои боби атом ва ядро бе донишҳои квантӣ мушкултар мешавад.

Барои камтар кардани сарборӣ стандарт, барномаи таълимӣ ва китобҳои дарсӣ чунон тарҳрезӣ шаванд, ки омӯзиши як мавзӯ дар синфҳои болоӣ на такрор, балки давоми мавзӯ бошад. Масалан, мавзӯҳои боби кинематика дар синфи 7-ум ва кинематика дар синфи 10 давоми якдигар набуда, қариб такрор мешаванд.

Барои беҳтар ва аниқтар шудани банақшагирии нақшаи тақвими пешниҳод мекунам, ки барномаи таълимӣ дар шакли равиҷӣ ба омӯзгорон пешниҳод карда шавад. Ин тарзи пешниҳоди барнома имкон медиҳад, ки омӯзгорон бе мушкилӣ мавзӯҳоро аз китоби дарсӣ интихоб кунанд ва сарбории хонандаро камтар гардонанд. Аз тарафи дигар, ин омил аз ҳамдигар кӯчонидани нақшаҳои тақвими, ки мутаассифона, солҳои охир хеле зиёд шудааст, камтар мегардонад.

Зубайдулло САМАДОВ,
омӯзгори физикаи гимназия
барои хонандагон болаёқат ба номи
Абулфазли Балъами шаҳри Ваҳдат

Бахшида ба Рӯзи Ваҳдати миллии омӯзгорони фаъоли шаҳри Душанбе қадрдонӣ карда шуданд.

ТАЪСИРПАЗИРӢ

Тарҷума ва таъсири он ба эҷодиёти Ҳабиб Юсуфӣ

ти илҳомбахш» намуна дар тақсими мисраъҳо:

Тани афсурда, рӯи пажмурда,
Синаи хаста, лонаи андух,
Дили пурорзу, вале мачрух
Чашми аз ашкрезӣ озурда
Менамояд назар ба чор атроф...
Хама дар сели тирагӣ ғарк аст!
Лек танҳо ба ҷониби Шарк аст.
Меҳри пунур, осмони соф.

Чунин навҷӯиҳо бо таъсири тарҷумай асарҳои Пушкин ва Лермонтов дар ашъори Ҳ. Юсуфӣ хеле зиёд воমেҳуранд. Намуна аз «Суруди ҷӯли казак»:

Мевазад аз канори дарё бод,
Дола овоз меравад чолок...
Не, ин овози бод не,
Ҳайхот!

Месарояд суруд ҷӯли казак:
«Ман-қўҳансол дашти бепоён»
Ин заминхост дар тасарруфи ман.
Нест тай карданам ба кас осон,
Мезанам ман бар осмон доман...

Солҳои 1930-90 Ҳ. Юсуфӣ аз эҷодиёти Пушкин ва Лермонтов шеърҳои «Ба Чаадаев», «Ба Сибир», «Кавказ», «Қишлоқ», «Бандии Кавказ», «Полтава», «Бародарони ғоратгар», «Шаҳдӯхтари мурда...», «Орзу», «Бандӣ», «Бодбон», «Баллада», «Аллаи зани казоқӣ» ва ғайраро тарҷума кардааст, ки хонандагони ҳамонвақта бештари онҳоро чун шеъри худи Ҳабиб Юсуфӣ қабул намудаанд. Ин гуна ҳолат қариб дар аксари тарҷумаҳои ӯ, алалхусус, дар шеъри «Аллаи зани казак»-и Лермонтов низ рух додаст:

Спи, младенец мой прекрасный,
Баюшки-баю
Тихо смотрит месяц ясный
В колыбель твою.
Стану сказывать я сказки
Песенки спой
Ты ж дремли, закрывши глазки
Баюшки-баю...

Тарҷумай Юсуфӣ:
Алла кун,эй бачаи зебоёкам
Алла гӯям, аллаё,
Моҳаки тобон нигарад нарм-нармак
Сӯи ту гаҳвора-ба
Гуфта диҳам қиссаи зебову хуш,
Лек ту роҳат қуну чашмон бишӯш.
Алла гӯям, аллаё.

Ҳабиб Юсуфӣ ин шеърро тарҷумай тахтуллафзӣ накарда, дар ифодаи маъно аз калима ва таркибҳои тоҷикӣ муваффақона истифода бурдааст, ки ифодакунандаи маъно ва хусусияти услубии матни русӣ гардидааст. Ғайр аз ин, шоир барои тарҷумай шеъри мазкур баҳри рамалро истифода кардааст, ки рукни асосии он фоилотун: -у - - буда, ба вазни шеъри «Аллаи зани казак» (хорей русӣ) мувофиқ аст. Ин таронаро ҳам дар қатори якчанд тарҷумай шоир соли 1949 чун моли худи Ҳабиб Юсуфӣ қариб ба мачмуаи шеърҳои ӯ дохил намуда буданд.

Хулоса, «То Ҳабиб Юсуфӣ дар назми тоҷик чун ӯ ба тарҷумай осори шоирони бузурги рус касе машғул нагардида ва ҳеҷ кас ин корро мисли вай аз сидқи дил ба ҷо наоварда буд. Мухимтарин шеърҳои дostonҳои Пушкин ва Лермонтов дар тарҷумай Ҳ. Юсуфӣ зуд маъруфият пайдо карда, борҳо нашри тоҷикӣ дидаанд», - гуфтааст олим ва муҳаққиқи шеърҳои ғиноии А. С. Пушкин Холмуҳаммад Холов

Ҳайрулло РАҲИМОВ,
Аълоҷии маорифи Ҷумҳурии
Тоҷикистон, омӯзгори собиқадор,
ноҳияи Варзоб

МУҚАДДАСОТ

Забон — ҳастии миллат

Забони тоҷикӣ бузургтарин сармоя, муҳимтарин омил нигаҳдорӣ, интиқолдиҳандаи фарҳангу тамаддун ва суннату анъанаҳо буда, дар ҳифзи асолати миллий нақши ҳалқунанда дорад. Дар давраҳои пуршӯбу мочароҳои таърихӣ забон ваҳдати ягонагии миллатро дар роҳи озодаи истиқлол таъмин намудааст.

Шоирону нависандагон ва донишмандони оламшумул, ба монанди Рӯдакиву Фирдавсӣ, Ибни Сино, Ҳофизу Бедил, Саъдӣ, Аҳмади Дониш, Садриддин Айний ва садҳо нафари дигар асарҳои ҷовидони худро бо забони тоҷикӣ эҷод карда, шухрати ин забонро боз ҳам афзунтар гардондаанд.

Забони тоҷикӣ дар даврони соҳибистиклолӣ ҳамчун омил муҳимми пойдеории миллат шукӯҳу шаҳомати тоза ва мақому мартабаи хос касб намуда, аз ҷониби давлат ҳимоя мешавад.

Пешвон миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни суханронӣ ба муносибати Рӯзи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон 4-уми октябри соли 2019 таъкид намуданд, ки бо мақсади боз ҳам рушд додани забони тоҷикӣ бояд барномаҳои давлатӣ мавриди амал қарор гиранд. Барои омода ва таҳия намудани лоиҳаи «Барномаи рушди забони давлатӣ барои солҳои 2020–2030» Куми-

таи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо вазорату идораҳои дахлдор масъул гардида буданд, ки он бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 28-уми ноябри соли 2020, №647) тасдиқ гардид. Мақсади асосии барнома рушди устувор ва ҳимояи забони давлатӣ, таҳкими заминаҳои меъёрии ҳуқуқӣ вобаста ба татбиқи сиёсати давлатии забон буда, аз 5 фасл ва 75 банд иборат мебошад. Он масъалаҳои эҳтиром ба забони давлатӣ, истифодаи забони давлатӣ дар тарбияи маънавий, фарҳанги худшиносиву ҳудодоҳӣ, риояи меъёрҳои забони адабӣ ва ғайраро дар бар мегирад.

Аз қабули барномаву Қонуни забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон солҳои зиёд сипарӣ шуда бошад ҳам, мутаассифона, то ҳол аҳли ҷомеа дар навишту гуфтор меъёри забони адабӣ – забони давлатиро риоя намеkunанд.

Аз ин рӯ, имрӯз бузургтарин вазифаи ҳар фарди ҳудодоҳу ватандӯст эҳтиром гузоштан ба фарҳангу забони худ, поку беолоиш нигоҳ доштан ва ба наслҳои оянда бегазанд ба мерос гузоштани забони шеваи тоҷикӣ мебошад.

Фарзона ШАРИФОВА,
омӯзгори забон ва адабиёти
тоҷики МТМУ №140-и
шаҳри Ваҳдат

ПЕШРАВИ

Фаъолияти назарраси Академияи хурди илмии ВМКБ

Академияи хурди илмии ВМКБ яке аз бахшҳои таҳсилоти иловагӣ буда, 15 сол мешавад, ки фаъолияти пурсамар дорад. Ҳадафҳои асосии академияи мазкур мусоидат намудан ба хонандагони боистеъдод дар инкишофи қобилиятҳои донишандӯзӣ, равнақ бахшидани маҳорату малакаҳои ибтидоии пешбурди қорҳои илмӣ-тадқиқотӣ, интиҳоби дурусти касби оянда, дохил шудан ба мактабҳои олии, ҷалби хонандагон ба омӯзиши истифодаи дурусти адабиёти илмӣ, дар амал тадбиқ намудани донишҳои андӯхта ба ҳисоб меравад. Дар баробари ин, расонидани ёрии илмӣю методӣ ба муассисаҳои таълимӣ чихати дарёфти хонандагони боистеъдод, ташкил намудани машғулиятҳои иловагӣ бо онҳо ва ҳамкорӣ бо муассисаҳои илмӣ мебошад.

Дар ноҳияи Дарвоз ҳам аз соли 2011 академияи мазкур фаъолият дорад. Дар давоми соли таҳсили сипаришуда дар ноҳия якчанд вохӯрӣ бо хонандагон, омӯзгорон ва роҳбарон доир гардид.

Ҳамкории омӯзгорони ноҳияи Дарвоз бо кормандони Академияи хурди илмҳои ВМКБ хуб ба роҳ монда шудааст. Кормандони академия бо хонандагон ва омӯзгорон доимо дар робита қарор дошта, тавсияҳои илмӣю методӣ медиҳанд.

Дар давоми фаъолияти худ АХИ ВМКБ дар ноҳияи Дарвоз ҳамкориро бо кормандони соҳаҳои илмӣю ноҳия густариш бахшидааст. Мо чандин маротиба сайри илмӣю ва вохӯрӣ бо кормандони илмӣю Пойгоҳи таъахҳои Роғаки Донишқадаи биологии Помир ба номи Ҳ. Юсуфбековро ташкил намудем ва бо кормандони ин пойгоҳ суҳбатҳо орошем.

Таҳлилҳои оморӣ нишон доданд, ки аз даврҳои таъсис ёфтани он хонандагони ноҳияи Дарвоз дар сессияи вилоятии академия 65 маротиба ва дар сессияи ҷумҳуриявӣ 56 маротиба бо гирифтани унвонҳои илмӣ мушарраф гаштаанд. Аз байни онҳо дахҳо нафарашон узви вобаста ва узви ҳақиқии Академияи хурди илмҳо мебошанд.

Дороб МАХМАДОВ,
омӯзгори география ва биологияи МТМУ №3-и ноҳияи Дарвоз

Дар Китобхонаи миллии Тоҷикистон тахти унвони «Саодати миллат дар ваҳдат аст» ҷамоии баргузор гардид.

ЭССЕ

– Ҳамин тавр воқеъ шуд, ки бо шуруи ҷанги бемаънии дохилӣ чизе дар бору бисотамон намонд,-ба накл оғоз кард омӯзгори куҳансол, ки нигоҳаш андешаманд, чехраашро оғанҳо чун риштаҳои сутургу ғафс фаро гирифта буд:

– Гов рафт, гӯсола рафт, бузу бузгола рафт,-афзуд омӯзгор. Орд харидем, гандум харидем. Ҳамааш рафт. Ба ҷуз маблағи як халта гандум аз он молҳои савдошуда чизе боқӣ намонд. Ва ман пеши худ тасмим гирифтам, ки фардо, субҳи бармаҳал бо ҷамъи ёронӣ дӯстон ҷониби бозори Деҳнав роҳ пеш хоҳам гирифт. Азбаски ҷустуҷӯи дарёфти гандум дар навоҳии кишвар амали сахлу осоне набуд, аз ин хотир, ба дил гуфтам, то ба бозори Деҳнав сафар кунаму як халта гандум бихарам. Пагоҳӣ чун ҳамешагӣ савори қатора роҳ гирифтем ҷониби Деҳнав. Ба бозор расида, аз тамоноии манзараи афсонавии растаҳои он, меваю сабзавот, анвои нозу неъматҳои Худоиод, қанду ширавории гуногун, қулчаҳои рағгини ширмол ва нонҳои гарму хушбӯӣ, ҳамчунин, орду гандум ва биринҷҳои дона-донаи чун барф сафед хайрон гардида, ба дурустӣ эҳсос мекардем, ки чашм аз ин ҳама рангорангию зебоӣ ҳеҷ гоҳ сер нахоҳад шуд.

Бозорро давр зада, андак-андак гармии роҳатафзоро дар ҷисму ҷон эҳсос карда, ҳамроҳи муаллими Давлат хостам гандум бихарам.

Охир, ман барои гандум омадам! Аммо гӯё бахт аз ман рӯ тофта буд, ки дар растаи гандумфурӯшон ақаллан халтае гандум ба чашм намерасид. Мо сура-ти ҳол пурсидем.

– Шумо дер кардед,-гуфт марди солманде, ки дар сар токии ҷоргул ва даври он рӯймоли алвоние баста буд.

– Дар чашм задан ҳамаашро харидаанд. Инак дигар ҳеҷ мошине гандум наоварда истодааст.

Мо хайронӣ парешон каноре рост истода, мунтазир шудем. «Дунё ба умед гуфтаанд», шояд ана-ана нагуфта, ягон мошини пур аз халтаҳои гандум ба бозор мебаромадагист. Аммо на, ҳеҷ нишоне аз мошине набуд.

– Рафтем, растаи биринҷфурӯшонро хабар бигирем,-маслиҳат пеш овард акаи Давлат.

– Ман бояд каме биринҷ бихараму баъд як бидонча раванг.

Ба назди биринҷфурӯшон омадем. Ин ҷо ҳам дар бордони мошинҳо, ҳам дар рӯйи замин халтаҳои зиёди биринҷ ба назар мерасид, ки савдогарон овоз баланд карда, ба таърифу ситониши биринҷашон мепардохтанд.

– Марҳамат, биринҷи Хоразм, беҳтарин навъи биринҷ. Ош карда бичаш, баъд худат хоҳӣ гуфт, ки пулатро беҳуда сарф накардаӣ!

– Ба биринҷи Урганҷ назар кунед. Дегро, бешубҳа, мекафонад. Чунин биринҷро дар Ҳиндустон ҳам намеёбӣ.

– Ҳеҷ биринҷе беҳтар аз биринҷи девзираи Сарҷӯй нест. Агар барои тӯй бигирӣ, мардум ҳар рӯз пеши дарат ҳозир мешаванд.

– Биринҷи дона-донаи гавҳарӣ, харида-бурда, агар на, пас умре ангушти пушаймонию надомат ба даҳан хоҳӣ бурд...

– Беҳтарин биринҷ биринҷи Хоразм аст,-гуфт акаи Давлат ва чанд каф аз он бардошта, бодикқат мутаваҷҷеҳ шуд ва аз донаҳои сафеду сурхҷатоби биринҷ чашм нақанда:

– Дар хона-ку ҳамеша аз ҳамин биринҷ ош мекунанд, дар тӯйҳои ҳамдеҳагон ҳам аз ҳамин «сорт» ош мепазам.

Воқеан, акаи Давлат ба омӯзгор будани худ нигоҳ накарда, дар маърақаҳои ҳамдеҳагон (тӯю худоиҳо) ош мепухт ва ба сабаби оши болаззат пухтанаш бештарини сокинони деҳ ўро ба маърақаашон даъват мекарданд. Ҳангоме ки муаллими солхўрда биринҷро харида аз назди раста рафтани шудем, ногаҳ чизе ба ёдаш расид, ки лаҳзае диранг карда, сўям нигарист:

– Медонӣ, дўстам,-гуфт вай, як маслиҳат. Агар қабул кунӣ, ба ғоидаи худат мешавад.

– Чӣ маслиҳат? Гандум надаромад ба бозор, дигар намедонам, чӣ тадбир биандешам?

Ба қадри рӯзгори пурсаодат бояд расид

– Гандумро як тараф мон. Агар ҳоло гапи маро бигирӣ, бо ҳамон маблағи доштаат як халта биринҷ бихар.

– Биринҷ?-хайрон шудам ман. Як халта биринҷа чӣ кор мекунам? Тӯй, ки надорам.

– Ту нағзакак ба гапам гӯш кун, - асли матлабро фаҳмондани шуд акаи Давлат, зарар намебинӣ.

– Хайр?

– Биринҷа меҳарию бурда дар бозори мефурӯшӣ. Ба савдо машғул мешавӣ. Ғоидаи нағз мебинӣ. Ҳам ду-се кило биринҷ ғоидаат меконад, ҳам як микдор пул.

– Бизнесмен мешавам гӯй,-хандида гуфтам ман ва ин корро афсонае беш надонистам, балки ба назарам ҳаёлеву саробе намуд.

Охир, маро ба савдогарӣ чӣ кор, ки дар умрам хатто молу қолосе нафурӯхтаам, чӣ расад ба тичорат.

Аммо акаи Давлат аз сари сидку дилсўзи дар суҳанаш пофишорӣ мекард ва тақрор ба тақрор таъкиди талқинам мекард, ки биринҷ бихарам.

– Дар зиндагӣ, дар лаҳзҳои мушқил таваккал кардан ҳам зарур аст,-хулоса кард вай. Худо хоҳад, аз ин амал ғоидаи хуб ба даст меорӣ ва зиндагӣ хеле беҳ мешавад. Фикр кардаму фикр кардам, то ҳақде, ки сарам ба дард омаду дар як он пеши назарам аҳли хонавода намоён шуданд. «Ман ба ҳамсарам гандум ваъда кардам, то нон пазанд. Бачаҳо гурусна. Бо биринҷ шиками онҳоро сер кардан мумкин аст, магар?»-андешидам пеши худ.

– Ҳамин биринҷ ҳам нон аст,-андешаманд гуфт акаи Давлат ва во-пас ба шақку тариди ман нанигариста, маҷбурам кард.

– Пулат ба чанд кило биринҷ мерасад? Биё, дудила нашав. Барор пула!

Ҳисобу рақам задем ва расо 50 кило биринҷи Хоразм харида, бо ҷамъи ёрон аз бозор баромадем. Ҳамроҳонам, яке раванг, дигаре собун, савумӣ мавиз... харида буданд.

Чун ба хона расидам, ҳамсарам халтаи биринҷро дида, чашми хайрат сўям дўхт. Мазмун, биринҷ барои чӣ?

Ман ҳақиқати ҳолро ба ӯ фаҳмондам. Ҳамсарам ҳамеша дар зиндагӣ хушбин буди аз амалҳои нек ҷонибдорӣ мекард.

– Намедонам, ҳоло хайронам,-паси сар хоридам, ин биринҷро фурӯхта метавониста бошам? Дар ин минтақаи ҳудамон оё ба савдо мерафта бошад?

– Дил хуш дор ва андешаю ҳаёлҳои беҳударо ба майнаат роҳ надех,-тасалло бахшид маро ҳамсарам. – Ҷаро биринҷ ба савдо намерафтааст? Мардум то аз шаҳру аз бозорҳо харидаана, бесарфу хароҷоти зиёдатӣ аз пеши хонаашон, аз қавле, харид мекунанд биринҷа. Ана худат хоҳӣ дид. Аммо мани хаставу афсурдаву дудила дар раҳти хоб шаби дароз мижа таҳ накарда, бар он меандешидам, ки фардо чӣ мешуда бошад? Агар биринҷ ба фурӯш наравад, аз ҳамон пул ҳам ме-монам. Гандумро бо чӣ меҳарам? Ҳеҷ кас қарзат намедиҳад. Ҳоли мардум вазнин. Бо биринҷ шикам сер намешавад-ку! Ох Худо, чӣ коре буд, ки анҷом додам! Деви навмедӣ бар ҳисори қалбам панча мезад, хатто ваҳшати сангине вучудамро мусаллат карда, мағзам қарахтӣ ошёнӣ фикру ҳаёлҳои маъшум гардида буд.

«Эҳ Худочон, шарманда нашавам боз? Ман, ки савдогар нестам, ман, ки гавгою шулуғи бозорро билкул хуш надорам. Чӣ тавр мешавад, ки биринҷро савдо кунам? Оё ин мумкин аст? Оё метавонам? Айб нест, магар? Мардум намегӯянд, ки муаллим бозоршину биринҷфурӯш шудааст? Шогирдонам ин ҳолро мушоҳида карда, чӣ андеша ба сарашон меомада бошад? Охир, ман бо ин аҳвол муросову созиш карда наметавонам!

Аз ин ҳаёлу фикрҳои парешону бесару нўг сарам сахттар ба дард даромада, дилам хонаи ғам гардида, гӯё фалокату ғоҷиҳои ногаҳоние рух дода бошад, бо азоби алим субҳро истикбол кардам.

– Шаби дароз хобат набурд, чи бало?-хандида гуфт ҳамсарам,-чашмонат сурху варамиданд. Баъд маро руҳбаланд карда, талқину таҳрикам бахшида, фаҳмонд:

– Бо пули ҳалол биринҷи харидаатро мебарӣю дар бозор мефурӯшӣ. Чӣ ҷойи айбу шарму таън доштааст ин кор? Агар шарм кунӣ, худам бурда мефурӯшам. Охир, шиками кўдако гурусна. Аз дирӯз боз пораи ноне ба даҳон набурдаанд.

Ҷома пӯшида, миёнаро маҳкам бас-там ва халтаи биринҷро ба ароба бор карда, ҳамроҳи писарчаам, ки дар синфи 4 меҳонд, роҳи бозори Оқчақманро пеш гирифтам. Акнун тасмиамро гирифта будам, дигар парвои оламу одам надоштам. Дигар ҷорас нест. Зиндагӣ ҳамин гуна шебу фарозҳо дорад, имтиҳону санҷишҳои вазнин дар қураи худ мегудозанд одамро. Дар ҳама кор ҳикмате нуҳуфтааст, ҳикмати худовандӣ. Ин рӯзҳои мушқил ҳам мегузаранд. Худо қариму раҳиму ғафур аст. Вақте арақ аз ҷабинам рез-резон ба бозор расидам, хуш аз сарам парида, музтару ошуфтадимого даҳонво ба манзараи он менигаристам. Мегуфти қиёмат қоим шуда. Як сў, дар майдони фароҳи пурчангу губор гову мол, бузу гўсфанд ба чашм мерасид, ки садои баосу маоси ин ҷонварон аз қадам дунёи ноошнову афсонавӣ мегуфт, дар дуртари майдон мурғу мурғобӣ, харгўшу қафтар савдо мекарданд як гурӯҳ писарону кўдакон. Дар наздашон қафасҳои худсохт меҳобид. Ва дар моварои бозор, сахни асосии он – биринҷу раванг, пиёзу картошка, сабзӣю сирпиёз, лўбию нахўд ва гуна-гуна мевачоту қоили дигари рӯзгорро савдогарон ба фурӯш гузошта буданд. Ман ба ин манзара бингариста, қарахтӣ пакар чӣ кор карданамро намедонистам. Аз шарму хичолат рўям оташ гирифта, садои зарбони қалбамро дақикан мешунидам, гулуям хушк шуда, нафасам гирех мезад.

«Биистам ё биравам? - аз дил гузарондам. Охир, аз дасти ман ҳеҷ гоҳ савдогарӣю бозоршинӣ намеояд. Қаламу авроқи сафед бошад навистан, Чӣ кор кунам?..

– Ҳа, шогирд,-овози акаи Давлат риштаи ҳаёлотамро барканд,-чӣ ба фикр рафти? Рафтем, ҳо, он ҷо, дар қатори савдогарҳо ҷо мегирем. Вақт тез мегузарад. Ку бибинем, савдо чӣ ҳел ранг мегирад?

Вай дар қалбам шуълаи бовару умедро барафрӯхт ва мо ба сафи савдогарон пайвастем. Аз сар бардоштан ба мардуми бозоракӣ, савдогарон, бо он фикр, ки мабодо чашмам ба ҳамдеҳагону шиносон аз қаламрави ҷамоат наафтад, оби шарм ба рўям давида, нигоҳам аз сарҳади халтаи биринҷ убуру намекард. Шарм, хичолат! Ҳар лаҳзаву сония гурғи навмедӣ қалбамро тала ва эҳсоси кунде мағзамро тасарруф ва ҳоламо таҳаммулнопазир мекард.

Охиставу ноаён ва бесадо мебарояму меравам. Аз ин ҳама шиддат гирифтани азоби ботинию анғезиши руҳӣ, ки ҷонамро ба ҳалқам овардааст, беҳтар мебуд, бозорро раҳо кунунам. Хаста шудам, ки нагӯ. Ва аммо:

– Ҳа маълим, монда набошӣ! Саломатият чӣ ҳел? Сар бардошта бобои Ҷононро рӯ ба рўям, ки абруванаш сафеду ришаш сафеду челаки сафед ба бар дошта ва нигоҳи нарму хайрхоҳонаш рост ба чашмам дўхта шуда буд, бидидам.

– Бад не, амак,-посух додам, хубам. Худатон чӣ ҳол доред?

– Шукри Худо,-як каф биринҷро ба даст гирифта, хитоб кард бобои Ҷонон ва рамузгирона:

– Маълим, хайр, қасбу қорҳои нав муборақ, - гуфт. Лекин биринҷи беҳтарина хуш кардай. Биринҷи қучост?

– Биринҷи Хоразм,-ҷавоб додам, акаи Давлат гуфт, ки биринҷи пеши бозор аст. Вай биринҷи хубро мешиносад.

– Ҳа, Давлат ошпази моҳир аст, сифати биринҷа медонад. Рост, рост.

Баъд аз баҳои биринҷро пурсидану чанд сомонӣ нархашро поён фаровардан

амаки Ҷонон даҳ кило биринҷ харида маро хушҳол ва сарамро ба осмон расонд ва ба пешаи навам дуо дода, ба роҳаш давом дод. Ҳамин лаҳза ноҳосту ногаҳон мавҷи фараҳу нишоти нобудаву нопайдо қалбамро фаро гирифт. Ин эҳсос ширину роҳатбахш буд, ки бо хунам омехту ҳал шуд ва ба ҷумла ҷисму ҷонам паҳн гардиду нуфуз пайдо кард. Ҳисси он ки азобу ранҷи кашида, аз роҳи дур, аз Деҳнав ин халтаи биринҷро бардошта, пиёдаю савора то деҳа, ба хона овардааму инак дар бозор мефурӯшам, вучудамро лабрез кард ва пеши худ гуфтам, ки пули ҳалол асту меҳнати ҳалол. Пас ҷаро хичолат қашаму сар ба зер афканам?

Баъди чанде ҷавонмарди қадбаланди фарохшонае, ки ба гуфти худаш тоза аз Россия, аз муҳочират баргашта будааст, дасти писарчааш дар даст наздам ҳозир шуда, биринҷро таъриф кард ва низ даҳ кило харид. Ингуна чанд нафари дигар 5-6-килоӣ биринҷ харидаанду акаи Давлат бо хурсандӣ ба тахтапуштам тап-тап зад:

– Барақалло, Иқбол, ана тоҷири таппа-тайёр шудӣ, фақат як кори дигар мекунӣ. Гап сари он ки дар бозор камкам хунари «актёрӣ» зарур аст. Бе ин намешавад.

– Э, не, ман ин ҳел хунар надорам,-рад кардам маслиҳати омӯзгорро. Ҳамин ҳел харидаи бигиранд, боке надорад.

– Бубин, ин амал ҳеҷ ҷойи фикри зиёдатӣ надорад. Ба ҷор тараф нигариста, овоз баланд мекунӣ:

– Ҳо марҳамат ба биринҷи Хоразм! – Бача, биринҷда биё, мебарӣ ош мепазӣ. Баъд пулашро оварда медиҳӣ.

– Агар аз ин биринҷ бихарию ош пазӣ, пушаймон намешавӣ.

Ва аз ин қабил суҳанҳои болохонадор мегӯйӣ, бо обурани зиёд, ки диққати харидорро ба худ ҷалб кунад. Фаҳмидӣ?

Як марди миёнақадӣ тоқӣ ба сар маркабашро каноре раҳо карда, хўрчин сари дўш оҳиста-оҳиста гом ниҳода, ба дохили бозор ворид шуд ва омад-омаду наздам қарор гирифт. Як каф биринҷро озмоишқорона муоина ва донаҳои онро ҷудо кард. Ботааммуқ пеши чашм овард. Чанд донаро зерӣ дандон гузошта санҷид,

– Чанд кило аз ин биринҷат монда?-пурсид.

– Дар халта ҳар чӣ боқӣ монда бошад,-фаҳмондам ба ӯ.

Вай хоҳиш кард, ки барқашам халтаро. Бист кило баромад биринҷ ва онро ба халтахоёш ҷой кард.

– Агар тавонӣ, боз аз ҳамин биринҷ биёр, ҳамаашро меҳарам,-қотёгона изҳор кард мард ва оҳиста-оҳиста аз бозор баромад.

Аҷабо! Шиносону ҳамдеҳагон аз қучое пайдо шуда, забон ба таърифу таҳсинам қушода, биринҷ мепурсиданд. Мани лабфурӯбаста танҳо бо ишора мефаҳмондам, ки биринҷ тамои шудааст. Боз ҳафтаи дигарро интизор шаванд.

Бо ҷунин шеваю рафтор шавқу шўре маро фаро гирифта, қунун беихтиёр худ меҳостам, ки бол бароварда, ба бозори Деҳнав парвоз кунам ва халтаи бузурге аз биринҷро бихараму ҳамчунон бо суръати нур ба деҳа баргардам ва ба савдо машғул шавам. Аз фурӯши биринҷ тадричан зиндагиям рангу ҷилои дигар гирифт. Аз ҳар фурӯш ҳам ҷор-панҷ кило биринҷ ғоида меконду ҳам қадре маблағи иловагӣ.

Акнун нон ҳам рӯйи дастархон фаровон шуда буди анвои дигар нозу неъмат. Харидадон хатто ба хона омада, биринҷ меҳариданд.

Ва ман ҳар ҳафта, дар рӯзи холигиям, фориг аз дарсҳо роҳи бозорро пеш мегирфтамӯ биринҷу раванг харида меовардам. Ва ҳама дар деҳ ҷун рӯ ба рўям меомаданд, хушхолона хитоб мекарданд:

– Маълим бизнесмен шудед. Хуш ба ҳолатон!

Аз он айём расо 30 сол сипарӣ гардида. Ва ҳар гоҳ ки сари дастархон нишаста, ба нозу неъматҳои болои он чашм медўзам, беихтиёр пажвок мезанам:

– Ба рӯзҳои нек бо чӣ машаққату азобҳо расидем! Пас ба қадри тинҷию амонӣ ва ин рӯзгори пурсаодат бояд расид!

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

РИСОЛАТ

Омӯзгор меъмори қалбу руҳ ва сохтори маънавии насли ояндаи ҳар давлату миллат мебошад. Ӯ на танҳо ба хонандагон дониш меомӯзонад, балки дар вучудашон тухми меҳр, покӣ, ростқавлӣ ва ватандӯстиву ватанпарастиро мекорад. Рушду пешрафти ҳар кишвар ба тарбияи насли соҳибмаърифат, соҳиби донишҳои муосир ва дорои ахлоқи баланд вобаста аст. Дар ин раванди тақдирсоз омӯзгор нақши ҳалкунанда мебозад.

Омӯзгор – роҳнамои ҷомеа

Имрӯз маориф ҳамчун соҳаи асосӣ ва стратегияи давлат ва ҷомеа ба ҳисоб меравад, зеро маҳз он воситаи тарбия ва омода намудани насли оянда мебошад. Рушду такомули соҳаи маориф ба маънои сохтан ва тақвият додани пояҳои давлатдорӣ, ваҳдат ва субот аст. Аз ин лиҳоз, омӯзгорон нақши бориз ва тақдирсоз доранд. Онҳо ба насли наврасу ҷавон донишу маърифат меомӯзонанд, ба онҳо арзишҳо ва суннатҳои миллий, ватандӯстӣ, инсонпарварӣ ва эҳтиром ба калонсолону падару модар ва омӯзгоронро талқин мекунанд.

Гузашта аз ин, омӯзгор на танҳо муаллим, балки тарбиятгар,

роҳнамо ва намунаи ахлоқ ва рафтори шоиста барои насли наврас мебошад. Хонандагон ба рафтори омӯзгор, тарзи суҳанронӣ, муносибат ва ҷаҳонбинӣ ӯ тақлид мекунанд ва ин тақлид ба ташаккули шахсият ва ҳислати онҳо таъсири амиқ мегузорад.

Давлат ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, хусусан, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба соҳаи маориф ва фаъолияти омӯзгорон диққати махсус зоҳир намуда, ин пешаро соҳаи калидӣ ва тақдирсоз арзёбӣ мекунанд. Роҳбари давлат борҳо таъкид намудаанд, ки «Омӯзгор

тарбиятгари насли ояндаи миллат аст». Далели таваҷҷуҳи Давлат ва Ҳукумати мамлакат ба соҳаи маориф қабули барномаҳо ва стратегияҳои миллие мебошанд, ки ба рушди соҳа равона шудаанд. Стратегияи миллии рушди соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 яке аз ҳамин гуна ташаббусҳост. Он ба баланд гардидани сифати таълим, омода намудани кадрҳои баландиҳтисос ва ба талаботи замони муосир мувофиқ намудани мазмун ва сохтори таҳсилот нигаронида шудааст.

Ҳамчунин, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъалаи баланд бардоштани мақоми омӯзгор дар ҷомеа ва бехтар намудани шароити кору зиндагии онҳо ҳамеша диққати ҷиддӣ медиҳанд. Аз ҷумла, музди меҳнати омӯзгорон дар солҳои охир якҷанд маротиба баланд бардошта шуд. Илова бар ин, имтиёзҳо ва кумакҳо ба омӯзгорони деҳот муқаррар гардиданд, то ки онҳо тавонанд бидуни мушкilot ба тарбияи наврасон машғул шаванд.

Мусаллам аст, ки имрӯз Тоҷикистон ба марҳалаи нави рушди иқтисодӣ ва иҷтимоӣ қадам мегузорад. Аз ин рӯ, соҳаи маориф ва омӯзгорон бояд нақши асосӣ ва роҳнамо дошта бошанд, чунки танҳо насли босавод, соҳибмаърифат ва ватандӯст метавонад дастовардҳои истиқлол ва Ваҳдати миллиро ҳифзу тақвият бахшад ва кишварро ба сӯи ояндаи дурахшон раҳнамоӣ кунад.

Ҳабиба АБДУЛЛОЕВА,
мураббияи Муассисаи давлатии
«Маркази дастгирии оила ва кӯдак»-и №1-и ноҳияи Шохмансур

ЧАШМАНДОЗ

МАОРИФИ ҶАҲОН

Маршалл

Дар Маршалл таҳсил аз синни 6 то 14-солагӣ ҳатмӣ мебошад. Мактабҳои ибтидоии мамлакат то синфи 8 давом мекунанд. Ҳамчунин, барои таҳсилоти ибтидоӣ ғайр аз мактабҳои давлатӣ 27 муассисаи хусусӣ низ фаъолият дорад. Баъд аз хатми мактаби ибтидоӣ хонандагон дар мактабҳои миёна таҳсил мекунанд, ки бояд имтиҳони дохилшавӣ (entrance exam) супоранд. Дар зинаи таҳсилоти олии мамлакат бошад, айни замон ду муассисаи таҳсилоти олии касбӣ мавҷуд аст.

Донишгоҳи Укёнуси Ороми Ҷанубӣ аз муассисаҳои таҳсилоти олии байналмилалӣ ба ҳисоб меравад. Дар Коллеҷи Ҷазираҳои Маршалл бошад, таҳсил ду солро дар бар гирифта, мутахассисони соҳаи омӯзгорӣ омода карда мешаванд.

Нидерландия

Дар Нидерландия кӯдакон аз 4-солагӣ ба таҳсил фаро гирифта мешаванд. Ҳангоми таҳсил дар зинаи ибтидоӣ хонандагон хондан, навиштан, забони нидерландӣ ва ҳисобро меомӯзанд. Инҳо фанҳои асосӣ маҳсуб ёфта, баъди 2 соли таҳсил ба рӯйхати фанҳои омӯзишӣ-математика, физика, ҷуғрофия, таърих ва забони англисӣ дохил мешаванд.

Бояд қайд кард, ки давомоти кӯдаконро дар дарсҳо мақомоти шаҳрдорӣ таҳти назорати катъӣ мегирад. Масъулин шумораи кӯдакони дар минтақаҳо сабтшуда ва ба мактаб фаро гирифтани онҳоро ҷиддӣ назорат мекунанд. Агар волидайн дар вақти муайяншуда фарзанди худро бо дарс фаро нагиранд, барои онҳо ҷазои маъмурӣ пешбинӣ гардидааст.

Норвегия

Таҳсилоти томактабии Норвегия барои ҳамаи кӯдакон ҳатмӣ нест, аммо барои кӯдакони 1 то 5-сола дастрас аст. 47%-и боғчаҳои бачагонро давлатӣ ва 53%-ро хусусӣ ташкил медиҳад. Дар Норвегия муассисаҳои таълимии томактабӣ бачагонро барои иштироки ғайрибарори таълимӣ тайёр мекунанд. Дар боғчаҳои бачагона кӯдакон бештар ба бозӣ ва сайругашти табиат машғул мешаванд. Онҳо ҳуқуқ доранд, ки макони саёҳатро худашон интихоб кунанд.

Инчунин, боғчаҳои мавҷуданд, ки 90%-и машғулиятҳоро дар берун анҷом медиҳанд, то кӯдакон дар фазои кушод бештар вақт гузаронанд. Агар дар боғчаи мадди назари волидон ҷой набошад, пас давлат ба онҳо ҷубронпулӣ медиҳад, то кӯдакро ба нигоҳубини рӯзона раван кунанд.

Сингапур

Дар Сингапур таҳсил дар муассисаҳои давлатӣ ва хусусӣ ба роҳ монда шудааст. Байни мактабҳои хусусӣ ва давлатӣ дар дараҷаи мустақилияти онҳо, интихоби барномаи таълимӣ, ҳаҷми маблағгузорӣ, сарбории донишҷӯён ва раванди қабул фарқиятҳо мавҷуданд. Харочоти маориф тақрибан 20 дарсади буҷети миллиро ташкил дода, ҳаққи таҳсил барои шаҳрвандони ғайрисингапурӣ нисбатан баландтар аст.

Мактабҳои давлатии Сингапур аксаран роӣгон буда, дар он ҷо сифати таълим баланд аст. Инчунин, барои оилаҳои, ки меҳоканд фарзандонашон таълими махсус ё забонҳои хориҷиро омӯзанд, мактабҳои хусусӣ кумак мекунанд.

Малави

Донишгоҳи миллии Малави аз бехтарин муассисаҳои таҳсилоти олии мамлакат ба ҳисоб рафта, соли 1965 баъди соҳибистиклол шудани ин кишвар таъсис ёфтааст. Донишгоҳ дорои як қатор коллеҷҳо, аз қабили коллеҷи техникӣ, коллеҷи тиббӣ, коллеҷи кишоварзӣ ва ғайра мебошад. Донишгоҳи мазкур таҳсилро дар зинаҳои бакалавр, магистр ва дараҷаи докторӣ ба роҳ мондааст. Ҳамчунин, барои хубтару бехтар шудани сифати таълим, дар донишгоҳҳо шароити хуб фароҳам гардидааст. Барои гузаронидани корҳои тадқиқотӣ дар соҳаи тиб озмоишгоҳҳои мучаххаз бо таҷҳизоти замонавӣ ташкил карда шудаанд.

Ҳамзамон, китобхонаҳои электронӣ, ки ба донишҷӯён дастрасанд, фаъолият менамоянд.

Таҳияи Ирода ТИЛАБОВА,
«Омӯзгор»

МУЛОҶИЗА ВА ПЕШНИҲОД

Таваҷҷуҳ ба тарбияи ҷисмонии хонандагон

Дар ҷаҳони муосир, ки рушди технология бо суръати баланд ҷараён дорад, мушоҳида мешавад, ки хонандагонии муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба фаъолияти ҷисмонӣ таваҷҷуҳи кам зоҳир мекунанд. Таъсири мустақими истифодаи телефонҳои ҳамроҳ ва дигар дастгоҳҳои электронӣ ба саломатии руҳӣ ва ҷисмонии онҳо таъсири манфӣ мерасонад.

Имрӯзо бисёре аз ҷавонон ҳолати беҳавсалагӣ, лоғарӣ ва ё баръакс, фарбеҳӣ доранд. Аксарият ҳатто иҷрои ҳаракатҳои одии ҷисмонӣ, аз ҷумла, бардоштани пойҳо ва машқҳои муҳиммеро ба душворӣ анҷом медиҳанд.

Ҳисси масъулият, ирода ва характер, ки дар ташаккули шахсият нақши калидӣ мебозанд, тадриҷан заиф гардидааст. Дар ин маврид, меҳостем якҷанд маслиҳати муфид пешниҳод намоем, ки шояд гарави ислоҳи вазъ гардад.

Барои пешгирии ин ҳолати хатарнок мебошад ба самти муҳимми тарбия дар муассисаҳои таълимӣ аҳамияти бештар дода шавад.

Чунончи:

1) Самти омодагии дифои ҳарбӣ. Ин фан бояд бештар ҷанбаи амалӣ касб намоёнд ва шавқовару рангин гузарад. Дарсҳо бояд дар заминаи омодагии ҷисмонӣ, омӯзиши техникаи ҳарбӣ, машқҳои саҳроӣ ва дигар фаъолиятҳои амалии дифоӣ гузаронида шаванд. Ин омил имкон медиҳад, ки дар баробари малакаҳои амалӣ онҳо дар руҳияи ватандӯстӣ ва ҷавонмардӣ ба камол расанд.

Аксарияти шахсоне, ки дар даврони Шуравӣ таълим гирифтаанд, хуб дар ёд доранд, ки ҷавонписарон баъди хатми синфи нӯҳ зиёда аз як ҳафта ба машқҳои саҳроӣ сафарбар карда мешуданд.

2) Самти тарбияи ҷисмонӣ. Мақсади асосии ин дарсҳо танҳо варзиш не, балки ташаккули тарзи ҳаёти солим аст. Бо ҷорӣ намудани намудҳои нави варзиш, ҷалби омӯзгорони фаъол ва таъмини мактабҳо бо таҷҳизоти муосир метавон муҳити шавқовар ва таъсирбахшро барои хонандагон фароҳам овард.

Меъёрҳои, ки дар таърихи на танҳо тӯлонӣ бо истилоҳи «ГТО» (ОММ) маъмул буданд ва нишондиҳандаҳои омодагии ҷисмонии хонандагонро ба тав-

ри ҳаққонӣ маълум менамуданд, аз нав ба роҳ монда ва аз рӯи он назорати ҷиддӣ бурда шаванд.

3) Самти таълими меҳнат. Ин фан метавонад ҳамчун василаи тарбияи ҳисси масъулият ва меҳнатдӯстӣ истифода шавад. Хонандагон дар гулгаштҳо ё боғи муассиса бо асбобҳои гуногун, масалан, белу каланд беҳи дарахтон ё гулҳоро нарма мекунанд, об медиҳанд, тозакунии гирду атроф ва шинондани ниҳолҳоро анҷом медиҳанд, ки ин ҳама тарбиятгари муносибати дуруст бо табиат мебошанд.

Хуб мешуд, муассисаҳое, ки зиёда аз ним гектар замин доранд, ба ҳар як синф китъаи заминеро вобаста кунанд ва дар охири ҳар сол (масалан, дар ҷашни иди «Меҳргон») аз ҳар як сардори синф ҳисоботи амалҳои анҷомёфта талаб карда шаванд.

Ҳамин тавр, имрӯз барои давлат ва ҷомеа муҳим аст, ки дар баробари рушди зеҳнӣ, ба рушди ҷисмонӣ ва маънавии хонандагон низ аҳамияти аввалиндараҷа диҳанд. Танҳо дар ин сурат мо метавонем насли солим, ватанпараст ва меҳнатдӯст тарбия намоем.

Шералии БУРҲОНАЛӢ,
Шоҳназари ЗАБИР,
омӯзгорони мактаби Президентӣ барои
кӯдакони болаёқат дар ноҳияи Кӯишониён

Дар Маркази солимгардонии Суғд беш аз 200 нафар кӯдаку наврас ба истироҳат ҷалб гардиданд.

САДОҚАТ

Исроил, ки табииатан иродатманду устувор буд, дар фишори панҷаи тақдир худро аз даст надод, домани сабуриро ғайратмандиро саҳт гирифт ва алорағми ночавонмардиҳои қисмат ҷавонмардона амал кард. Пас аз хатми мактаби деҳа дар омӯзишгоҳи омӯзгории Панҷакент, ки ин ҷо бехтарин устодон гирд омада буданд, таҳсилашро идома бахшид ва соҳиби пешаи омӯзгорӣ гардид. Дар ҳамин боргоҳи маърифат Исроил Исмоилов нахустгоҳиашро дар ҷодаи мустақилона ва пуршебу фарози зиндагӣ гузошт. Баъди солиёни зиёд ӯ дар як мақолаи ҳасбиҳояиш бо ёди он айём овардааст: «Ман дар оғӯши омӯзишгоҳи омӯзгорӣ аз оламу одам боҳабар шудам. Аввалин ҳисси гувору фаромӯшнопазире, ки ин ҷо фарогирам шуд, ғамхорию сарпарастии ҳукумат нисбат ба ман ва чун ман ятиммондаҳо буд. Ин ҳисси дилпазир эҳтирому эътиқоди маро ба Ҳукумати Шуравӣ ба вучуд овард ва ифтихормандам, ки эътиқодам тамоми умр устувор монд, заррае коҳиш наёфт. Дар омӯзишгоҳ отряди пионерӣ созон дода шуда буд, ки фаёлияти васеъ ва пурмаҳсулу таъсирбахш дошт. Ман дар дувоздаҳсолагиям ба омӯзишгоҳ дохил шуда будам ва аз ин рӯ, ҳанӯз узви созмони пионерон маҳсуб мешудам. Ба отряди пионерии мо ашхоси донишманду ташаббускор Камол Ғаффоров ва Юнус Бобоев роҳбарӣ мекарданд. Чун ҷанг оғоз ёфт (соли 1941), ҳар ду ба фронт рафтанд. Камол Ғаффоров дар ҷанг вафот кард. Юнус Бобоев пас аз ғалаба ба Тоҷикистон баргашт, олим шуд, беш аз бист сол котиби комитети партиявии Донишқадаи давлатии педагогии Душанбе ба номи Т. Г. Шевченко (ҳоло ДДОТ ба номи С.Айни) буд. Омӯзишгоҳ на танҳо ба ман касбу дониш омӯхт, балки бароям дарси ҳаёт дод, сафеду сиёҳи зиндагиро фарқ мекардагӣ намуд...»

Бар асари ҷанг моҳи ноябри соли 1942 омӯзишгоҳи омӯзгории Панҷакент фаёлияти худро катъ кард ва дар бинои он мактаби ҳарбии ҳавоии Одесса ба фаёлият пардохт. Бо дастури мудири шуъбаи маорифи шаҳри Панҷакент Исроил Исмоилов дар мактаби зодгоҳаш деҳаи Ғарибак омӯзгор ва муовини мудири таълимгоҳ таъйин гардид. Одамони босавод, мутахассисон, ҳуҷҷатдорон (дар бораи таҳсилот) ангуштишумор буданд он солҳо. Ва босаводону соҳибхунаронро лозим меомад, ки дар ҷанг вазифа кор кунанд. Илова бар ин, бисёр ашхоси пешавару таҳсилдида ба арсаи ҷанг рафта буданд. Исроили ҷавону боҳираду боғайратро лозим омад, ки илова бар ду вазифааш дар мактаб, инчунин, дар вазифаҳои ҳисобдор ва котиби таълимоти комсомолҳои колхозии «1 Май» (дар зодгоҳаш) фаёлият дошта бошад. Ин омӯзгори фаъл соли сеюми дар омӯзишгоҳи омӯзгорӣ хонданаш (1940) ба сафи комсомолҳои ленинӣ шомил шуда буд. Он вақт устодонаш шахсияти узви ин созмонро чунин тавсиф бахшиданд барояш: хушодобу ватандӯст, кавиירו-даю шикастнапазир, ташаб-

ӯ дар яке аз китобҳои ёддоштиаш худро «сагираи Ғарибакӣ» номидааст. Ғарибак деҳаи нуфузмандест дар шаҳри Панҷакент ва имрӯз Озодагон ном гирифта. Исроил, воқеан, дар хурдсолӣ аз падару модар маҳрум монд, сагира калон шуд. Панҷсола буд, ки падари шуҳратёру ҷавонмардаш ба таври ғоҷавӣ тарки олам гуфт, пас аз ҳафт соли ин ҳодиса модари андуҳзадааш низ ба ибори мардуми деҳаашон, сари худро аз ин дунё гирифт рафт.

Комсомоли куҳансол

бускору бомаърифат ва далеру шучоатманд. Ин гуна тавсиф ба Исроили, ба ифодаи ҳамон айём, «дар сафи таъкилотии пионерӣ обутобёфта» хеле писанд омад, зеро ӯ дар зиндагӣ айнан чунин шахс шудан мехост. То воқасин лаҳзаҳои ҳаёт ба ғояҳои комсомолӣ хеш содиқ монд ин ҷавони собитқадам. Тамоми умр барои татбиқи ғояҳои олию мардумгароёнаи созмони комсомолӣ талош варзид, тамоми умр ҳама ҷо бо ифтихор худро узви созмони комсомолӣ муаррифӣ мекард (ҳарчанд баъдтар ба сафи ХКШ ворид шуда буд). Ташкилотии комсомолҳои колхозии «1 Май», ки котибаш Исроил Исмоилов буд, ҷанг сол паҳнам дар худуди шаҳр (он вақт ноҳияи Панҷакент) бехтарин ташкилот эътироф гардид ва котиби ҷавони он борҳо сазовори ифтихорномаю ҷоизаҳо доништа шуд.

Бо сарвари И. Исмоилов комсомолони колхозии «1 Май» дар ҷамъоварии ҳосил ва ободонии деҳот фаёлона ширкат варзида, ҷиҳати дастгирии ҷанговарон дар фронт ба миқдори зиёд либос ва ашёи зарурӣ гирд оварда, фиристоданд. Дастаи таълимоти комсомолон тақрибан ҳар рӯз бо колхозчиён вохӯрӣ орошта, ба онҳо дар хусуси вазъи фронт ва умдатарин руҳлохҳои ҷаҳон маълумот пешниҳод мекард. Ҳамаи ин вохӯриҳо бо нидои аҳлолаи «Мо ғалаба хоҳем кард!» ба итмом мерасиданд. Роҳбари комсомолони колхоз худ хоҳиши ба арсаи ҷанг рафтани кард, вале дар комиссариати ҳарбии ноҳия барои ин ба ӯ иҷозат надоданд. Ба Исроили довталаб ин ҷо гуфтанд, ки ту ҳоло ба ҷои чор нафар кор мекуни: омӯзгор, муовини директори мактаб, ҳисобдор ва котиби таълимоти комсомолҳои колхоз. Ин худ зарбае ба душман, ҳиссаи сазовор барои ғалаба аст. Дар ақибгоҳи чунин ҷавонони бонангу номус ва фидокор бағоят заруранд. Рав, ба қорҳоят идома деҳ, зарур шавад, худамон даъват мекунем.

Соли 1945 Исроил Исмоилов котиби якуми комитети комсомолҳои шаҳри Панҷакент интихоб гардид. Акнун доираи фаёлияташ хеле густариш ёфта буд. Кордонию маҳорат ва маъсулиятшиносӣ, комёбиҳои пайвастааш ин роҳбари ҷавонро барои кормандони зинаҳои болоӣ ҳамчун мутахассиси шоиста дар сохторҳои комсомолӣ дар оянда муаррифӣ карданд. Ва ӯро соли 1947 ба Мактаби марказии комсомолҳои назди КМ ВЛКСМ, ба шаҳри Москва фиристоданд. Дар ин ҷо аз бехтарин сиёсатмадорону таърихшиносон ва кормандони зинаҳои олию

сохтори ВЛКСМ дарс омӯхт, таҷриба андӯхт ва бо бисёр шахсиятҳои маъруфи Иттиҳоди Шуравӣ ошноӣ пайдо карда, аз мулоҳизоту андешаҳои ҷолибашон бархурдор шуд. Аз нахустин ҷавонони тоҷик гардид, ки ин мактаби олию комсомолӣ

хизбиро хатм кардаанд. Соли 1949 чун ба Тоҷикистон баргашт, ӯро муовини мудири шуъбаи кор бо мактабчагон ва пионерони КМ ВЛКСМ таъин намуданд. Ин барои як ҷавони бистҷорсолаи тоҷик он вақт вазифаи хеле баланд буд. Исроил Исмоилов мунтазам ба минтақаҳои ҷумҳурӣ сафар карда, бо кори созмонҳои пионерӣ, вазъи таҳсили мактабиён ошно мешуду ба масъулин дастури маслиҳатҳо медод. Файзбӯру доманадор буд фаёлияташ. Ба баҳои баланд ва эътирофи котиби ҳамонвақтаи КМ ВЛКСМ Тоҷикистон Ибодат Раҳимова сазовар гашт. Беш аз даҳ сол дар ин вазифа кор кард ва пасон дар шуъбаи маорифи шаҳри Душанбе ба сифати нозир (инспектор) фаёлияташро идома бахшид. Тадричан дар радиои бехтарин ҷавонони шаҳри Душанбе, ҷавонони ояндадор ҷой гирифт. Ба ӯ бо бовару эътимод вазифаҳои масъулиятбӯру заҳматталабро месупориданд. Дар панҷ Анҷумани ВЛКСМ Тоҷикистон иштирок дошт ба сифати вакил ва якҷанг бор суҳанронӣ ҳам кард. Минбаъд И. Исмоилов дар вазифаҳои мудири шуъбаи маорифи ноҳияи Марказӣ (Фирдавсӣ), муовини раиси комитетҳои ноҳияи Октябр (Исмоили Сомонӣ) ва мудири шуъбаи маорифи ин ноҳия солҳои гуногун пурсамар ва сарбаландона кор кард. Бо даъвату хидояти ҷаҳде аз шахсиятҳои маъруфи замони (аз ҷумла, вазири маорифи ҷумҳурӣ Тоҳир Пулотов ва ректори Институти педагогӣ Ҳотам Солеҳбоев) Исроил Исмоилов ба кори илмӣ гаравида, дар андак муддат дар мавзӯи «Ташкилшавӣ ва таракқиёти таълимоти пионерии Тоҷикистон дар солҳои 1923-1941» рисолаи илмӣ навишта, онро соли 1968 дар шаҳри Ашқободи Ҷумҳурии Туркменистон бомуваффақият химоя кард. Пас аз ноил шудан ба дарёфти унвони илмии номзади илмҳои

педогогӣ Исроил Исмоилов фаёлияташро асосан дар Институти давлатии педагогии Душанбе ба номи Т. Г. Шевченко идома дод ва солиёни зиёд ин ҷо дар шумори бехтарин устодон қарор дошт.

Соли 1972 фармони вазири маорифи ИҶШС дар бораи таъсиси кафедраи назария ва услуби қорҳои комсомолӣ ва пионерӣ ба тасвиб расид ва дар заминаи он моҳи октябри соли 1975 дар Институти давлатии педогогии Душанбе ба номи Т. Г., Шевченко чунин кафедра таъсис дода шуд. Исроил Исмоилов аввалин мудири кафедраи мазкур таъин гардид, зеро солиёни зиёд дар соҳаи комсомолӣ ҷумҳурӣ, дар вазифаҳои масъул кор мекарду соҳибтаҷриба буд. Ба ғояҳои комсомолӣ ҳамоно эътиқодманду содиқ буд ва худро бо ифтихор «комсомолӣ куҳансол» меномид. Дигар ҳамкорон низ бо эҳтирому ихлос ин «унвон»-и устодро эътироф мекарданд ва ӯро намунаи олию садокату вафодорӣ ва устуворию яққавлӣ медонистанд. Префессор Исроил Исмоилов то нерӯу тавон дошт, дар Донишгоҳи омӯзгорӣ кор кард ва дар рушду такомули ин мактаби олию хидмати шоиста карда, нақши мондагор гузошт. Форигболию танбалию бекориро наменписандид ва ҳамеша даст ба кор буд. Беш аз панҷсад мақолаи илмӣю методӣ эҷод кард, зиёда аз бист китоб ба таърисонд ва тақрибан дар чихил конфронсу машваратҳои дохилию хориҷӣ иштирок ва суҳанронӣ кард. Барои хидматҳои самаровару судмандаш ба халқу Ватан бо мукофоту ҷоизаҳои зиёд, аз ҷумла, бо нишонҳои «Барои меҳнати шоён дар ҚБВ», «Барои меҳнати шоён ба муносибати 100-солагии В.И.Ленин», «30-солагии ғалаба дар ҚБВ», «50-солагии ғалаба дар ҚБВ», «80-солагии Инқилоби Октябр», «Аълочи маорифи халқи Тоҷикистон», «Аълочи мактабҳои олию ИҶШС» ва бо унвони «Қорқуни шоистаи маорифи халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон» (1991) сарафроз гардонид шуд. ӯ ифтихор аз он дошт, ки илова ба садҳо шоғирдаш «як комсомолӣ дигар»-ро тарбия кардаву идомабахши ҷодаи ҳаётии хеш гардондааст. Ин маврид духтараш Мунаввараро дар назар дошт, ки пайи падар рафта, пешаи омӯзгориро пазируфтааст.

Профессор Исроил Исмоилов комсомолӣ содику мати-нирода, зиндагии саршор аз қорнамоиҳои пурифтхор ба сар бурд, ки омӯзишу таҳқиқи он ҳам барои илму маорифи ҷумҳурӣ ва ҳам барои таълиму тарбияи шоистаи насли наврас (ҳамчун намунаи ибрат) судманд хоҳад буд.

Воқеан, шоиста он аст, ки мунтахаби осори илмӣю педагогии ӯ ба ҷоп расонад шавад. **А. МУРОДӢ,**
«Омӯзгор»

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дипломи гумшудаи ДТО №0036401, ки онро соли 2008 Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба Мустафокулов Абдукарим Субҳонкулович додааст, эътибор надорад.

Дипломи гумшудаи ДТО №0186073, ки онро соли 2016 Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ба Турдиалиева Соҳиба Иброгимовна додааст, эътибор надорад.

НАШРИНИ Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон www.omuzgor-gazeta.tj

МУАССИС

Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

САРМУҲАРИР

Эҳсон САҒАРОЗОВА

225-81-55

ҲАЙАТИ ТАХРИРИЯ

Раҳим САИДЗОДА

Абдулло РАҲМОНЗОДА

Ҳомид ҲОШИМЗОДА

Равшан КАРИМЗОДА

Лутфия АБДУЛҲОЛИҚЗОДА

Бадриддин МУЗАФҒАРОЗОВА

Қобилҷон ХУШВАХТЗОДА

«Омӯзгор» тахти рақами 271/рз-97, аз 27.09.2021 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, тахти рақами 0110005977 дар Кумитаи андозии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудааст. Нашрия ба хотири чандандешӣ маводе низ ба таърисонд, ки идораи ҳафтанома метавонад бо муаллифон ҳамфикр набошад ва барои онҳо маъсулиятро ба уҳда нагирад.

Навиштаҳо ва суратҳои ба идораи ҳафтанома воридгашта баргардонида намешаванд. Идораи ҳафтанома навиштаҳои дар ҳаҷми на бештар аз 4 саҳифаи компютери андозаи 14 (фосилаи 1,5)-и ҳарфи Times New Roman Tj қабул менамояд.

ҲАЙАТИ ЭҶОДӢ

Насриддин ОХУНЗОДА

(ҷонишини сармуҳаррир)

Шодӣ РАҶАБЗОДА

Ҳотами ҲОМИД

225-81-57

Шаҳноза БОБОМУРОДОВА

(муҳаррирон)

МУХБИРОН

Ирода ТИЛАБОВА

Хуршеда АЗИЗОВА

(шаҳри Душанбе)

Ҷангибеки УЛҒАТШОХ

(ВМКБ)

Суҳроб АЗИЗӢ

Худододи ИСЛОМ

(вилояти Хатлон)

Нуъмон РАҶАБЗОДА

(вилояти Сугд)

Саодат ЭРҒАШЕВА 225-81-61
(масъули обуна)

Зарнисор НИЗОМОВА

(хуруфчин)

Ҳафтанома дар матбааи нашриёти комплексии «Шарқи озо» ба таърисонд. Индекси обуна: 68850. Адади нашр: 40036 нусха

Почтаи электронӣ:

p.omuzgor@maorif.tj

Сомонаи ҳафтанома:

www.omuzgor-gazeta.tj

QR - коди сомонаи
расмӣи нашрия
«Омӯзгор»

Навбатдори шумора
Ш. Бобомуронова